

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**

Vejledning til Ordblindetesten

**Center for Læseforskning, Københavns Universitet og
Institut for Uddannelse og Pædagogik, DPU, Aarhus Universitet,
Socialstyrelsen og Undervisningsministeriet**

Januar 2018

Når du bruger Ordblindetesten, så husk

Før testning

- Læs hele vejledningen, før du tester.
- Ordblindetesten er en individuel test.
- Brug kun testen ved mistanke om ordblindhed.
- Sørg for at have en bemyndigelseserklæring.
- Elever i grundskolen, hvor der er tegn på ordblindhed, skal testes i månederne marts, april, maj eller juni.

Under testning

- Hjælp elever i grundskolen med at udfylde spørgeskemaet.
- Du må gentage instruktioner, men *ikke* give det rigtige svar – eller hjælpe under selve testningen.

Efter testning

- Godkend kun testen, hvis den fagligt og teknisk er forløbet som beskrevet i vejledningen.
- Husk at Ordblindetesten udelukkende afdækker ordblinddevanskeligheder.

Indhold

1. Meningen med Ordblindetesten	4
2. En mistanke om ordblindhed	6
3. Ordblindetestens indhold	6
4. Testdeltagerens resultat på Ordblindetesten	8
4.1. Testrapportens informationer	8
Ordblindetestscoren og grænseværdier på forskellige klassetrin.....	9
Deltest-resultater.....	10
Spørgeskemaet: støtte til en helhedsvurdering af testdeltageren	13
5. Opfølgning på Ordblindetesten	15
5.1 Formidling af testresultat til testdeltageren/forældre	15
5.2. Supplerende test og iagttagelser bidrager til det samlede billede	15
5.3. Hvordan bør der følges op på resultatet "ordblind"?.....	15
5.4. Hvordan bør der følges op på resultatet "usikker fonologisk kodning"?.....	20
5.5. Opfølgning på resultatet 'ikke ordblind'	23
6. Praktisk information	23
6.1. Testvejledermodul.....	23
Testvejlederens adgang til testvejledermodul	23
Testdeltagerens adgang til Ordblindetesten	23
Vejviser	24
6.2. Funktionerne i testvejledermodul	24
Klasseoversigt.....	24
Elevsiden (Oversigt over elever i en klasse)	26
Bemyndigelseserklæring.....	27
Adgang til testresultater og -rapporter	28
6.3. Afvikling af Ordblindetesten	28
Forberedelser til afvikling af testen.....	28
Testsituationen.....	29
Hjælp undervejs	30
Muligheder i testvejledermodul under testningen.....	31
Efter testningen.....	32
7. Support og kontaktoplysninger	33
Referencer	34
Bilag 1 Tærskelværdier for forskellige uddannelser	35
Bilag 2 Uddannelsesniveauer, som Ordblindetesten dækker	36
Bilag 3 Eksempel på forældrebrev, grundskole	37

1. Meningen med Ordblindetesten

Ordblindetesten er en test af ordblindhed. Nogle børn har meget svært ved at lære at læse. Helt fra begyndelsen af skolegangen har de problemer med at lære at genkende skrevne ord, fordi de har svært ved at forbinde bogstaver og bogstavfølger med deres almindelige lyde. Denne grundlæggende vanskelighed med at lære at udnytte skriftens fundamentale lydprincip giver en usikker og langsom læsning især af nye ord; og den giver langvarige problemer med at stave. Vanskelighederne på dette grundlæggende niveau kaldes ordblindhed (dysleksi) (Lyon m.fl., 2003; Elbro, 2012). De fører ofte til vanskeligheder med både tekstforståelse og med skriftlig fremstilling, og de kan i meget høj grad præge den enkeltes selvopfattelse.

Det er vigtigt at opdage ordblindhed, for der kan gøres noget ved det. Børn kommer i skole for at lære at læse og regne. Og hvis det ikke lykkes for dem, så tror de hurtigt, at der er noget galt med dem. De kan tro, at de er dumme og umulige, og de bliver kede af læsning og også ofte af skolen. Ordblindhed kan blive et omfattende handicap – ikke bare i de fleste skolefag, men også i uddannelse og job senere hen. Derfor er det vigtigt, at vanskelighederne opdages i tide, dels for at mindske de negative konsekvenser af vanskelighederne; dels for at sætte ind med målrettet og særligt tilrettelagt undervisning, der kan støtte og fremme elevens læse- og staveudvikling. Med viden om ordblindhed er betegnelsen 'ordblind' ikke en stopklods, men kan derimod være begyndelsen til en vej ud af vanskelighederne.

Ordblindetesten er en hjælp til fagfolk. Ordblindetesten er ikke en selvtest. Ligesom der skal et trænet øje til at se på røntgenbilleder, skal der fagfolk med indsigt i læsevanskeligheder til at gennemføre og se på resultaterne af Ordblindetesten. Ganske vist har Ordblindetesten indbyggede grænseværdier for ordblindhed – den lyser så at sige gult eller rødt ved påfaldende resultater. Men der er mindst fire momenter i brugen af testen, som kræver personale (testvejledere) med *uddannelse i læsevanskeligheder*:

1) testvejlederen skal have erfaring med læsetestning for at kunne vurdere, om testningen forløb, så resultaterne kan regnes for *pålidelige*,

2) testvejlederen skal kunne sammenholde testresultatet med andre relevante oplysninger om og fra testdeltageren for at kunne bedømme resultatets *gyldighed*,

3) testvejlederen skal kunne støtte testdeltageren og dennes lærere i at tilrettelægge *undervisning og andre tiltag*, der kan fremme testdeltagerens læsefærdigheder og mindske de handicappende konsekvenser af ordblindheden,

4) testvejlederen skal kende til *andre læsevanskeligheder* end ordblindhed, sådan at testdeltagere med vanskeligheder, der ikke er ordblindhed, også bliver taget alvorligt.

Hvem skal testes med Ordblindetesten? Ordblindetesten er *ikke* en classescreening og skal derfor *aldrig* være en del af en indledende screening af studerende, der starter på en uddannelse eller samtlige elever på et klassetrin. Ordblindetesten er et redskab til individuel testning i udredningen af læsevanskeligheder og skal kun anvendes, hvis der er begrundet mistanke om, at eleven er ordblind. Læs mere om, hvad en sådan begrundet mistanke kan baseres på i afsnit 2 "En mistanke om ordblindhed".

Ordblindetesten er tværgående. Det vil sige, at den kan bruges på tværs af skole- og uddannelsessystemet – fra 3. klasse i grundskolen til lange, videregående uddannelser, Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) og Ordblindeundervisning for voksne (OBU). Testen er således både til elever, studerende og kursister. I vejledningen betegnes disse under et som deltagere, hvor det giver bedst mening. Meningen med testen er, at den enkelte elev, studerende eller kursist ikke behøver at blive testet, hver gang han eller hun flytter sig i uddannelsessystemet. Hvis Ordblindetesten fx er taget i grundskolen med resultatet ordblind, så er det ikke nødvendigt at tage den igen på ungdomsuddannelsen. Ordblindetesten er således *ikke* beregnet til at blive taget med jævne mellemrum, fx før og efter en periode med intensiv læseundervisning. En elev, der ikke har vist klare tegn på ordblindhed i fx 3. klasse, kan dog godt vise sig at have ordblindvanskeligheder nogle år senere. Elevens tidlige ordblindvanskeligheder kan fx være imødegået med god systematisk læseundervisning, der er målrettet elevens behov, men årsagen til ordblindheden forsvinder ikke, og derfor ses det somme tider, at en elev på et senere tidspunkt i sit liv oplever at have ordblindvanskeligheder, når de faktiske læse- og skrivekrav på eksempelvis en ny uddannelse eller i et nyt job overstiger personens formåen.

Der er ikke skarpe grænser for ordblindhed. Skellet mellem ordblind og ikke-ordblind er ikke kategorisk. Det er med ordblindhed ligesom med næsten alle andre menneskelige forhold, at der er en glidende overgang. Det gælder fx også for forkølelse, fattigdom og forelskelse. Baseret på et fagligt kvalificeret skøn må der derfor fastsættes en grænse for, hvor svære vanskeligheder, en person må have, for at det kaldes ordblindhed.

Testdeltagere, der ikke falder i ordblindekategorien, kan således godt have svage fonologiske afkodningsfærdigheder. Disse deltagere bør modtage kvalificeret læseundervisning, der er tilpasset deres behov, således at det sikres, at deltageren fortsat udvikler sine læsefærdigheder.

Der er andre former for læsevanskeligheder. Ordblindhed er én form for læsevanskeligheder, og Ordblindetesten har ikke til formål at støtte undersøgelsen af andre slags læsevanskeligheder. Elever kan have vanskeligheder med tekstforståelse, fordi deres *sprogforståelse* ikke er god. Det kan skyldes et begrænset ordkendskab, begrænset baggrundsviden, vanskeligheder med tanke Slutninger (inferenser) under læsning, begrænset opmærksomhed på egen forståelse m.v. På samme måde kan manglende læseerfaring resultere i besværet og meget langsom læsning. Vanskeligheder på disse områder kan være lige så læsehandicappende som ordblindhed. Men der må andre undersøgelser og iagttagelser til for at vurdere dem. Sådanne andre undersøgelser skal testvejlederen i det mindste kunne henvise elever med læsevanskeligheder til, hvis han eller hun ikke selv kan forestå dem. Elever med disse typer af vanskeligheder bør ikke testes med Ordblindetesten med mindre, at der også er klare tegn på ordblindhed.

Ordblindetesten og elever med andre vanskeligheder. Normerne i Ordblindetesten er etableret på basis af en afprøvning blandt elever, der undervises i grundskolens almindelige fagundervisning eller elever og studerende på ungdoms- eller videregående uddannelse. Ordblindetesten er ikke udviklet til og derfor heller ikke afprøvet i forhold til elever med behov for specialundervisning på specialskoler og i specialklasser, hvilket betyder, at grænseværdierne på Ordblindetesten kan være misvisende at anvende på denne gruppe af elever. Ordblindetesten trækker informationer om testdeltagerens alder/klasse/trin/uddannelsesstrin via UNI-Login. Deltageren sammenlignes derfor med det

klassetrin/uddannelsestrin, deltagerens UNI-Login svarer til. Det giver således kun mening at teste elever, som undervises på samme eller nogenlunde samme niveau, som deres UNI-Login henviser til. Det samme gælder, hvis eleven også har andre vanskeligheder, der bidrager til at vanskeliggøre dennes læsning og skrivning. Ordblindetesten er ikke afprøvet på elever med blandede vanskeligheder, hvor der er usikkerhed for, om læsevanskelighederne rent faktisk er det primære problemområde. Det kan dreje sig om elever med syn- eller hørenedsættelser eller elever, der har diagnosen ADHD eller en kognitiv funktionsnedsættelse. Sådanne elever bør undersøges med individuelle testredskaber, hvor testvejleder i højere grad har mulighed for at afgøre, om eleven har forstået opgaven, og om denne rent faktisk gør forsøg på at løse opgaven. Deltagere, der ikke har dansk som modersmål og *samtidig* har meget mangelfulde danskfærdigheder, bør ikke testes med Ordblindetesten, selvom der er mistanke om ordblindhed. Til voksne med denne profil anbefales det at anvende DOT-testen, der er udviklet til voksne, der ikke har dansk som modersmål og meget begrænsede danskfærdigheder (Gellert 2011).

2. En mistanke om ordblindhed

Ordlæse- og stavevanskeligheder. En mistanke om ordblindhed opstår typisk, fordi eleven har alvorlige problemer med læsning og stavning. Eleven ligger måske lavt på de læse- og stavetests, der er taget i klassen, ligesom eleven også har problemer med at læse, forstå og huske indholdet af de tekster og bøger, der læses i klassen.

Tegn på ordblindhed i elevens læsning og stavning. Eleven er eller var meget længe om at komme i gang med den første læse- og staveudvikling. Eleven bliver ved med at gætte på ordene i stedet for at bruge bogstavernes lyde til at genkende ordene. Det er ikke muligt at forstå, hvilke ord eleven har skrevet, og eleven kan heller ikke selv læse dem senere. En samtale med elevens underviser fra indskolingen kan eventuelt underbygge dette. Selv om der er generelle kendetegn ved ordblindhed, så kommer ordblindhed til udtryk på forskellig måde på det individuelle plan. Eleven kan fx læse hurtigt og overfladisk, hvilket vil resultere i mange læsefejl, eller have en langsom og besværet læsning.

Deltagerens sproglige udvikling og tegn på ordblindhed i deltagerens familie. Det er også muligt, at en samtale med de voksne fra elevens børnehaveklasse og/eller før elevens formelle skolegang fx børnehaven vil vise, at eleven havde problemer med at blive opmærksom på sproglyde og med at lære lyden af nye ord.

Det bidrager til mistanken om eventuel ordblindhed, hvis elevens forældre kan fortælle, at de eller andre familiemedlemmer har læse- og stavevanskeligheder. I samtaler med unge og voksne deltagere om læsevanskeligheder er det også relevant at tale om deltagerens sproglige udvikling, om læse- og stavevanskeligheder i deltagerens familie, selvoplevede vanskeligheder og læsestrategier.

3. Ordblindetestens indhold

Ordblindetesten er en digital test, som består af et kort spørgeskema om læsevanskeligheder og tre deltest. Testen indeholder instruktioner, der afspilles automatisk. Testdeltageren ledes gennem spørgeskemaet og gennem selve testopgaverne og får undervejs at vide, hvad han eller hun skal gøre. Spørgsmål og svarmuligheder i spørgeskemaet kan blive læst højt, hvis man ønsker det. Testvejlederen administrerer testen i et testvejledermodul, hvor testvejlederen bl.a. kan give testdeltagere adgang til at tage testen, se resultater og printe testrapporter. Funktionerne i testvejledermodul er beskrevet i afsnit 6.1 "Testvejledermodul".

Testen og testvejledermodul findes på nedenstående link. Testdeltagere får adgang til Ordblindetesten ved at logge ind med UNI-Login på adressen <http://ordblindetest.nu>. Det er kun testdeltagere, som kan logge ind på Ordblindetesten, og det kan først ske, efter at testvejlederen har givet deltageren adgang via testvejledermodul (jf. afsnit 6). Testvejledere har kun adgang til Ordblindetestens testvejledermodul, som findes på adressen <http://ordblindetest.nu/vejleder>. Testvejledere får adgang til testvejledermodul ved at logge ind med NemID knyttet sammen med UNI-Login. Vejledningerne om UNI-login og NemID findes via link på forsiden af testvejledermodul <http://ordblindetest.nu/vejleder>, før testvejlederen logger ind samt under "Hjælp", når testvejlederen er logget ind.

De tre deltest i Ordblindetesten er: *Find stavemåden*, *Find det der lyder som et ord* og *Basal ordforrådsprøve*. De to første deltest undersøger testdeltagerens færdigheder med skriftens grundlæggende lydprincip (forbindelsen mellem bogstaver og lyd).

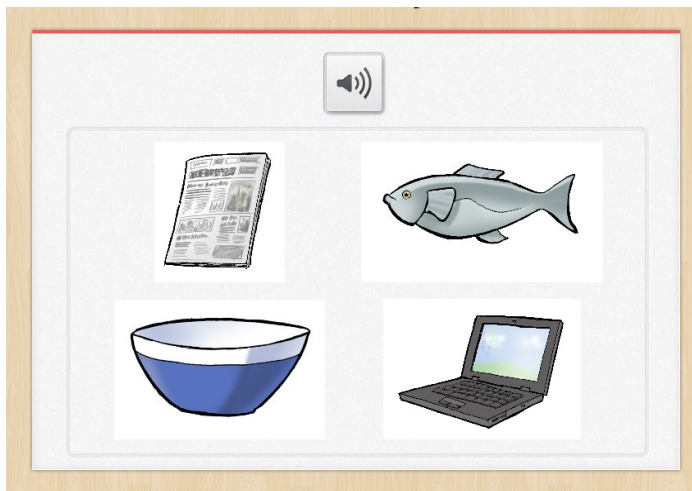
Figur 1. Find stavemåden.

Find stavemåden består af 40 opgaver, hvor deltageren hører et non-ord (fx "olt") og skal vælge den rigtige stavemåde ud af fem valgmuligheder (*otl*, *olp*, *ølt*, *olt* og *oft*). Deltageren har 5 minutter til at løse så mange af de 40 opgaver som muligt.

Figur 2. Find det, der lyder som et ord

Find det der lyder som et ord består af 44 opgaver, hvor deltageren ser fem non-ord (fx *bænne*, *jalle*, *håkke*, *dimme*, *fykte*). Deltageren skal vælge det ord, der lyder som et rigtigt ord, når man læser det (*håkke* lyder som "hugge", når man læser det). Deltageren har 7 minutter til at løse så mange af de 44 opgaver som muligt.

Figur 3. Basal ordforrådsprøve.

Basal ordforrådsprøve består af 15 opgaver. I hver delopgave hører deltageren et ord (fx "avis") og skal så vælge det billede, som forestiller ordet. Der er fire valgmuligheder. Deltageren har 5 minutter til at løse de 15 opgaver. Den basale ordforrådsprøve tjekker, om deltageren har et tilstrækkeligt ordforråd på dansk til at løse *Find det der lyder som et ord*-opgaverne. For at kunne løse dem skal deltageren nemlig kende de målord, der er med i testen. Hvis deltageren fx ikke kender ordet *hugge* (i opgaven i figur 2), kan vedkommende ikke finde frem til, at *håkke* er det rigtige svar i en af opgaverne. Der er altså

ikke tale om en grundig undersøgelse af deltagerens ordforråd. Denne delprøve vil derfor virke let for de fleste deltagere. Kun deltagere med begrænset kendskab til dansk vil føle sig udfordret af opgaven. Det er vigtigt, at testvejlederen informerer deltageren om dette, da især ældre deltagere kan føle sig "talt ned til".

Hver deltest begynder med en kort instruktion, som afspilles automatisk. Instruktionen fortæller, hvad deltesten går ud på, og viser, hvordan man løser delopgaverne. Først kommer der en eksempelopgave, hvor det rigtige svar demonstreres for testdeltageren. Så kommer der tre øveopgaver, hvor testdeltageren selv skal svare. Deltageren får at vide, om svaret er rigtigt eller ej, og ser, hvilket svar der er det rigtige.

4. Testdeltagerens resultat på Ordblindetesten

4.1. Testrapportens informationer

Ordblindetesten opgøres automatisk. Når en testdeltager har afsluttet testen, kan testvejlederen med det samme se deltagerens gennemførelse ved at klikke på deltagerens navn i oversigten over en klasse i testvejledermodul. Der er herefter mulighed for at godkende testsituationen, hvorved der dannes en testrapport med deltagerens resultat. Man kan se deltagerens resultat for hver af de tre deltest og et samlet resultat (en "ordblindetestscore").

Testrapporten oplyser, både hvor mange procent af de forsøgte opgaver som deltageren svarede rigtigt på (% rigtige af besvarede), antal rigtigt løste opgaver pr. minut ('rigtige pr. minut') og deltestscoren for den enkelte deltest. Hver af deltestscorerne er standardscorer og kombinerer deltagerens sikkerhed og hastighed i opgaveløsningen (I den tekniske rapport er en mere detaljeret beskrivelse af scoreberegningen, Ordblindetestkonsortiet, 2014).

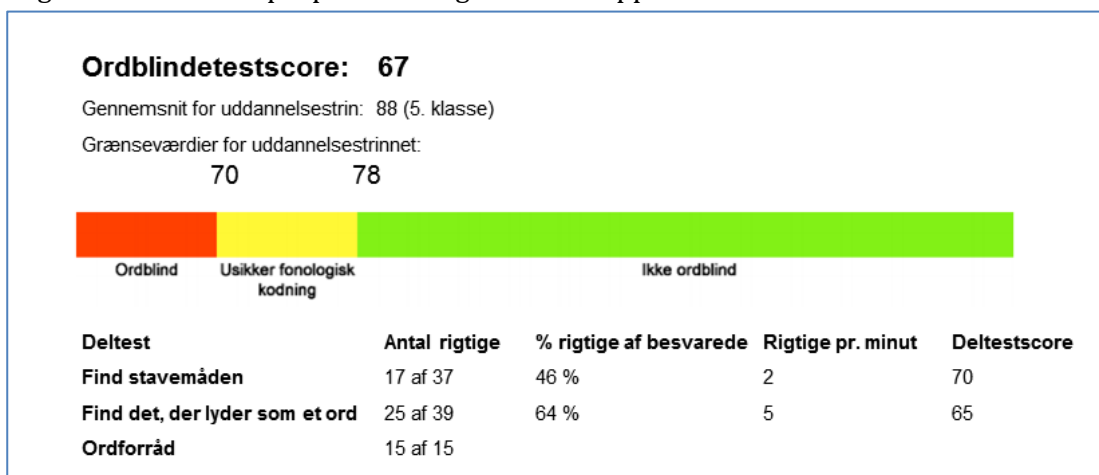
Testrapporten oplyser også deltagerens samlede ordblindetestscore. Ordblindetestscoren er et gennemsnit af deltagerens resultater i de to test af færdigheder med skriftens lydprincip. I den tekniske rapport om Ordblindetestens udvikling kan man læse, hvordan scorerne er beregnet. I testrapporten (se figur 4 nedenfor) kan man også se den gennemsnitlige ordblindetestscore for deltagerens uddannelsestrin og grænserne for, hvornår en testscore kategoriseres som 'ikke ordblind', 'usikker fonologisk kodning' og 'ordblind'.

Ordblindhed. Testdeltagerens ordblindetestscore viser, at deltageren har fonologiske vanskeligheder af en størrelsesorden, som ses blandt ordblinde på klassetrinnet/uddannelsestrinnet.

Usikker fonologisk kodning. Testdeltagerens ordblindetestscore indikerer, at deltageren har visse fonologiske vanskeligheder, men ikke i samme grad som blandt ordblinde på klassetrinnet/uddannelsestrinnet.

Ikke ordblind. Testdeltagerens ordblindetestscore viser, at deltagerens fonologiske færdigheder er på niveau med klassetrinnet/uddannelsestrinnet.

I figur 4 ses et eksempel på et uddrag af en testrapport.

Figur 4. Et eksempel på første del af en testrapport for en deltager i 5. klasse.

Ordblindescoren

Testdeltageren i eksemplet i figur 4 går i 5. klasse. Deltagerens samlede resultat er 67. Det skal sammenholdes med, at gennemsnittet i 5. klasse er på 88. Gennemsnittet for det relevante uddannelsestrin står på linjen under deltagerens resultat. Deltageren i figur 4 har med resultatet 67 klaret sig betydeligt under gennemsnittet for sit klassetrin. Deltagerens resultat peger således på, at der var god grund til at teste deltageren med Ordblindetesten.

Den vandrette bjælke viser, hvordan det konkrete resultat skal vurderes. Den viser grænserne for henholdsvis 'ordblind' og 'usikker fonologisk kodning' på elevens klassetrin. I det aktuelle eksempel ligger scoren 67 i kategorien ordblind.

Ordblindetestscoren og grænseværdier på forskellige klassetrin

I 5. klasse, som casen i figur 4 stammer fra, ville en score på fx 80 nok være under gennemsnittet, men ikke i ordblindekategorien. Et resultat lige på en grænse (fx 70, som er grænsen for kategorien

ordblind i figur 4) hører til kategorien til venstre (her 'ordblind'). Grænserne på forskellige klassetrin ses i tabel 1 nedenfor. Grænserne fra 9. klasse anvendes også i uddannelser efter 9. klasse. Det skyldes, at elever med en upåfaldende læseudvikling er nået så højt et niveau i 9. klasse, at der kun ses beskedne udviklinger senere i udnyttelsen af skriftens lydprincip. Der er således ikke belæg for at lave yderligere uddannelsesspecifikke grænser.

Trin	Ordblind	Usikker fonologisk kodning	Gennemsnit for klassetrin
3.klasse	62	69	79
4.klasse	66	73	84
5.klasse	70	78	88
6.klasse	73	81	92
7.klasse	77	84	95
8.klasse	79	86	98
9.klasse og over	81	88	100

Tabel 1. Øvre grænseværdier for ordblindhed og usikker fonologisk kodning på forskellige klassetrin.

Grænserne er sat af Undervisningsministeriet på et omfattende datagrundlag. Datagrundlaget for grænsesætningen er indsamlet i foråret, og derfor vil testning i foråret give det mest retvisende sammenligningsgrundlag. Testdeltagere i grundskolen, hvor der er mistanke om ordblindhed, skal derfor testes i månederne marts, april, maj eller juni.

I Ordblindetesten medfører de fastsatte grænser, at 8 % af populationen er ordblinde (falder i den røde kategori). Denne andel er i overensstemmelse med internationale undersøgelser af andelen af ordblinde i befolkningen. Grænsen mellem den gule kategori (testdeltagere med usikker fonologisk kodning) og testdeltagere, der ikke er ordblinde (den grønne gruppe) svarer til 20 percentilen (dvs. grænsen mellem de 20 % svageste læsere og resten af populationen).

Deltest-resultater

Under den kulørte bjælke i figur 4 finder man testdeltagerens resultater i de tre deltest.

Test af færdigheder med skriftens lydprincip. I deltesten "Find stavemåden" skal deltageren forbinde lyd med bogstav (som i stavning); i deltesten "Find det, der lyder som et ord" skal deltageren gå den anden vej og forbinde bogstaver med lyd (som i læsning). Der kan godt være forskel på deltagerens færdigheder på de to deltest, og derfor er der i testrapporten informationer om deltagerens resultat på de enkelte deltest.

En effektiv afkodning er både hurtig og sikker. For hver af de to første deltest er der oplysninger både om sikkerhed og hastighed. Testdeltagere skal typisk over 80 % rigtige for at kunne blive hurtige (flydende) læsere. Derfor er rigtighedsprocenter under 80 et selvstændigt tegn på, at deltageren bremses af manglende sikkerhed i at udnytte skriftens grundlæggende lydprincip. Omvendt er højere rigtighedsprocenter et tegn på, at eventuelle problemer primært skyldes lav hastighed (evt. manglende øvelse) i at danne forbindelser mellem bogstaver og lyde.

Ofte er ordblindes vanskeligheder med at bruge skriftens lydprincip både relateret til sikkerhed og hastighed. De laver både mange fejl i opgaver, hvor de skal omsætte bogstaver til lyd eller omvendt, og de bruger også meget tid på at besvare sådanne opgaver. Ordblind kan dog også være meget hurtige, men lave mange fejl eller være meget langsomme, men besvare de fleste opgaver korrekt. Deltestscorerne kan bidrage til et mere detaljeret billede af deltagerens vanskeligheder. Case Anna nedenfor er et eksempel på en ordblind elev i 3. klasse, som først og fremmest er en usikker afkoder.

Basal Ordforrådsprøve. Testrapporten indeholder også et selvstændigt resultat for den basale ordforrådsprøve. Den basale ordforrådsprøve kan ikke bruges til at vurdere testdeltagerens samlede ordforråd. Prøven skal udelukkende betragtes som et ordforrådstjek, som kan give en indikation af, om resultatet af Ordblindetesten kan være påvirket af deltagerens (evt. begrænsede) ordforråd på dansk. Hvis resultatet er 11 point eller derover, tyder det på, at deltagerens kendskab til dansk *ikke* har påvirket resultatet af testen. Et dårligt samlet resultat på Ordblindetesten kan derfor ikke tilskrives manglende kendskab til dansk. Resultater med den basale ordforrådsprøve på 10 eller lavere kan *muligvis* tyde på, at begrænsninger i ordforrådet har haft en lille (negativ) betydning for resultatet af Ordblindetesten. Ved lave ordforråds scorer kan der i øvrigt være grund til at undersøge deltagerens sprogforståelse nærmere, fordi sprogforståelsen kan begrænse tekstforståelsen.

Case Anna, ordblind elev i 3. klasse

En begrundet mistanke om ordblindhed

Anna starter i børnehaveklasse med positive forventninger til skolen og glæder sig til at lære at læse, skrive og regne. I børnehaveklassen er hun motiveret og aktiv i arbejdet med langt de fleste opgaver og aktiviteter, men hun har ikke nemt ved sproglydsopgaverne, som ikke giver mening for hende.

I 1. klasse viser det sig relativt hurtigt, at Anna har svært ved at sætte lyd på bogstaverne og læse ord. Dansk læreren opdeler ofte klassen i niveaudelte læsegrupper, og Anna er altid placeret i gruppen, der har behov for ekstra træning i basale færdigheder, uden at hun har synligt gavn af dette.

Annas klasselærer opfordrer forældrene til at læse mere med Anna hjemme, hvilket de forsøger, men Anna er ikke særlig villig til at øve læsning hjemme, og de mange skænderier medfører, at man bliver enige om, at læsearbejdet primært skal foregå i skolen. Annas forældre opfordres i stedet til at fortsætte en aktiv højt læsning for Anna og til at støtte Anna i at lytte til tekster. Annas forældre er noget overraskede over Annas vanskeligheder med bogstaverne, for Annas to ældre søskende har lært at læse uden problemer.

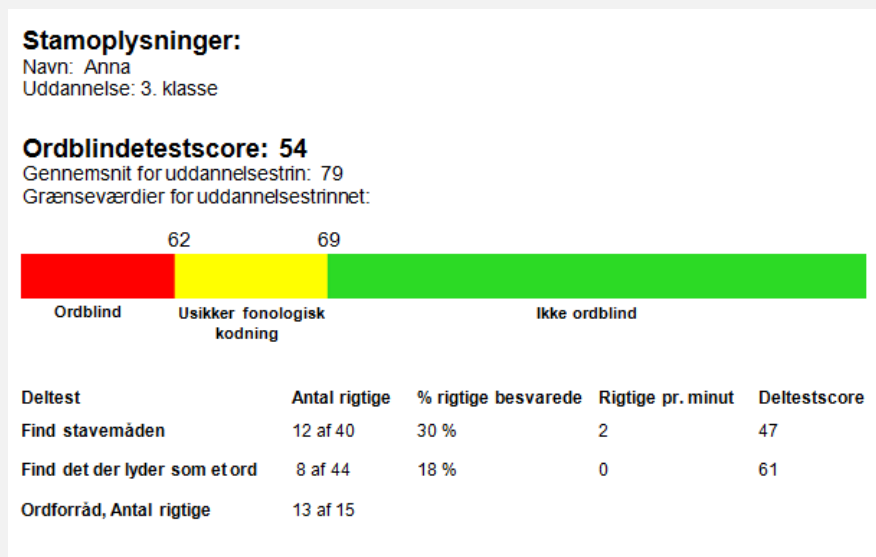
I foråret i 2. klasse gennemfører klassen den nationale test i læsning, og her klarer Anna sig en del under gennemsnittet. Hun får derfor et ekstra kursus i bogstav/lyd, som bliver etableret for elever på årgangen, som ligger klart under gennemsnittet for klassetrinnet. Bogstav-/lydkurset gør Anna i stand til at læse og stave små lydrette ord (på 3-4 bogstaver), og hun begynder også at læse klassens letlæsningsbøger, selv om hun læser langsomt og hurtigt bliver træt og ukoncentreret.

I 3. klasse indkalder dansk læreren Annas forældre til møde, fordi Anna i stigende grad er bagud i forhold til sine kammerater i læse- og stavefærdigheder. En tekstlæseprøve til klassetrinnet viser, at Anna er en forholdsvis hurtig tekstlæser, men hun svarer forkert på mange af spørgsmålene til teksten, sandsynligvis, fordi hun har fejllæst en lang række ord i teksten, og flere passagerer derfor ikke rigtig har givet mening for hende. Når Anna læser højt for dansk læreren, fejllæser hun ofte ord, som dansk læreren ville forvente, at en elev i 3. klasse kunne læse. Dansk læreren har også svært ved at læse, hvad Anna skriver, fordi hendes fejlstavninger er langt fra de ord, hun vil skrive.

I løbet af 3. klasse er Anna begyndt at give udtryk for ulyst til at læse og vælger ikke gerne frilæsningsbøger fra klassekassen. Dansk læreren mener, at Anna kan være ordblind og ønsker at få forældrenes tilladelse til, at Anna testes for ordblindhed.

Ordblindetesten

Anna bliver testet med Ordblindetesten i april måned. Nedenfor ses Annas testrapport på Ordblindetesten.

Annas score er i kategorien ordblind, og der er ikke meget stor forskel på hendes deltestscorer på de to deltest, der afdækker udnyttelse af skriftens lydprincip. I begge test når hun alle opgaverne, men hendes rigtighedsprocent er ret lav i begge deltest, måske fordi hun på et tidspunkt opgiver lidt og begynder at gætte. Annas vanskeligheder med at anvende lydprincippet ser ud til især at handle om manglende præcision. Antallet af korrekte pr. minut i "Find det der lyder som et ord" står som 0, fordi værdien var under 0,5, og programmet afrunder automatisk.

En fremadrettet indsats

Anna skal have tilbudt læseundervisning, der er særligt tilrettelagt efter hendes sproglige forudsætninger og faktiske læse- og staveniveau. Annas lærer og læsevejlederen på mellemtrinnet tilrettelægger et særligt læse/stavetilbud til Anna baseret på Annas delresultater på Ordblindetesten og tidligere observationer af Annas læseadfærd og stavning.

Annas klasselærer og årgangens læsevejleder har møde med hendes forældre, hvor de fremlægger resultatet af Ordblindetesten set i relation til data fra øvrige test og observationer. De forklarer Annas forældre, at den kommende undervisning af Anna bør fokusere på, at Anna skal lære at bruge lydprincippet i læsning og stavning. Hun har stadig brug for et intensivt lydkursus, hvor hun arbejder med aktiviteter, der normalt arbejdes med i den første læseundervisning. Hun har brug for at arbejde med koblingen mellem bogstav og lyd, hvor hun skal finde ud af, hvilke lyde og bogstaver ordene indeholder. Sideløbende bør der arbejdes med dette i læsning og stavning, og her har Anna brug for, at ordmaterialet til en start er korte lydrette ord, hvor hun med succes kan bruge lydprincippet. I danskundervisningen i klassen vil læreren opfordre Anna til aktivt at bruge de afkodningsstrategier, hun har lært på udvalgt ordmateriale. Anna får særlige aftaler med dansklæreren om, hvordan og hvor meget hun selvstændigt skal læse i klassen og hjemme. Anna skal have mulighed for at få oplæst (dele af) de tekster, der læses i klassen, så hun kan deltage aktivt i tekstsamtalerne og arbejde med de forståelsesstrategier og tekstaktiviteter, som hun og hendes klassekammerater lærer i dansktimerne.

Lærerteamet omkring Annas klasse informeres af læsevejlederen om Annas læsevanskeligheder og den indsats, der er planlagt. Lærerteamet drøfter, hvordan hver faglærer kan støtte Annas faglige læring, fx kan faglæreren forberede klassens faglige læsning ved at tydeliggøre læseformål, udlevere læseguides og lade eleverne arbejde med forståelsesredskaber undervejs i læsningen. Da Anna skal have mulighed for at få fagteksterne læst højt, skal hun lære at bruge oplæsningsredskaber. Lærerteamet aftaler, at dansklæreren følger op på disse beslutninger og samler teamet igen til evaluering af, hvordan Anna udvikler sig fagligt og socialt. Anna har ikke hidtil profitteret af den ekstra basale træning hun har fået, så det er derfor vigtigt, at

læsevejleder og lærer evaluerer den tidligere indsats og vurderer, hvordan den fremadrettede indsats kan tilpasses Anna, så den har positiv effekt på Annas læse- og stavefærdigheder. Måske har indsatsen i 1. og 2. klasse ikke været tilpasset Annas forudsætninger, måske har den ikke været tilstrækkelig systematisk eller måske har der ikke været afsat et tilstrækkeligt antal timer til den ekstra basale træning.

Spørgeskemaet: støtte til en helhedsvurdering af testdeltageren

Resultatet af Ordblindetesten står ikke alene, men indgår i en helhedsvurdering af testdeltageren. Deltagerens besvarelser af spørgeskemaet i Ordblindetesten indgår også i denne helhedsvurdering. Det gælder naturligvis særligt i situationer, hvor Ordblindetesten giver et resultat i et grænseområde.

Især efter folkeskolens afslutning bliver de unge stillet meget forskellige forventninger og krav i uddannelserne. Derfor må de unges selvoplevede vanskeligheder tages alvorligt, også selv om Ordblindetesten ikke umiddelbart afslører store vanskeligheder med skriftens lydprincip. I bilag 1 ses orienterende resultater fra ungdoms- og videregående uddannelser, som kan støtte beslutninger ud fra individuelle hensyn. Det er også en oplagt mulighed, at den unges læsevanskeligheder kan være af en anden art end ordblindhed. *Hvilke* andre vanskeligheder det drejer sig om, må der en udredning til at afgøre; det kan Ordblindetesten ikke hjælpe med.

I mange tilfælde vil testdeltagere med vanskeligheder allerede have modtaget støtte i læsning og stavning (evt. specialundervisning). Det er dog langt fra sikkert, at undervisningen har været kaldt ordblindeundervisning – fx fordi man i deltagerens kommune ikke har differentieret mellem forskellige slags læsevanskeligheder. Men hvis Ordblindetesten samtidig tyder på vanskeligheder med skriftens lydprincip, så taler deltagerens historie for, at der kan være tale om ordblindhed.

Ordblindhed blandt deltagere med andet modersmål end dansk

Hos børn og voksne med andet modersmål end dansk kan mangelfulde danskfærdigheder være med til at komplicere billedet, så her bør man nøje overveje om deltagerens danskfærdigheder er tilstrækkelig gode til, at Ordblindetesten kan anvendes. Nedenfor ses et eksempel på brug af Ordblindetesten til en testdeltager med andet modersmål (Case Nerman).

Case Nerman, ordblind voksen i uddannelse

En begrundet mistanke om ordblindhed

Nerman henvender sig til sin SPS-vejleder for at få udredt sine læse- og skrivevanskeligheder. Nerman læser til maskinmester, men han har store problemer med at leve op til læsekravene på uddannelsen. Han har ikke bestået 1. semester to gange og afventer lige nu svar på, om han har bestået sit tredje forsøg.

Nerman fortæller, at han har svært ved at forstå det, han læser, hvilket betyder, at han ikke besvarer eksamensopgaverne korrekt. Han misforstår ofte pointer og formål, fordi han overser ord og har svært ved at skabe sammenhæng i det læste.

Nerman har brug for meget tid for at forstå det, han læser, og han skal læse det samme flere gange for at få det til at give mening. Nerman opgiver ofte helt at læse, fordi han ikke har tid til at fordybe sig og anvende den nødvendige tid. Den manglende læsning medvirker imidlertid, at Nerman har svært ved at følge med i undervisningen.

Nerman har altid oplevet det at læse og skrive som svært. Han kom til Danmark med sine forældre som 5-årig, hvor han straks begyndte danskundervisningen, men han var længe om at lære dansk og kunne det først rigtigt efter seks-syv år i Danmark. Han gik i folkeskole fra 1. til 3. klasse. Her fik han supplerende undervisning i dansk for at lære at tale dansk. Herefter kom Nerman på privatskole, hvor han fik enkeltmandsundervisning. Nerman oplyser, at han også havde store problemer med at læse og skrive tekster i disse år. Nerman fik ikke en afgangsprøve fra 9. klasse, men kom alligevel i 10. klasse i ungdomsskolen. Her havde han fagene dansk, engelsk og matematik, som han bestod. Nerman er efterfølgende uddannet

automekaniker. På uddannelsen klarede han sig ved at huske, hvad der blev gennemgået i undervisningen, og han fungerede godt med det praktiske arbejde i praktikken. Nerman ønsker nu at uddanne sig til maskinmester. Nerman har bestået adgangskurset til maskinmesterskolen for at komme til den ordinære uddannelse.

Ordblindetesten

Stamoplysninger:

Navn: Nerman

Uddannelse: Videregående uddannelse

Ordblindetestscore: 56

Gennemsnit for uddannelsestrin: 100

Grænseværdier for uddannelsestrinnet:

Deltest	Antal rigtige	% rigtige besvarede	Rigtige pr. minut	Deltestscore
Find stavemåden	9 af 19	47 %	2	46
Find det der lyder som et ord	10 af 22	45 %	1	66
Ordforråd, Antal rigtige	13 af 15			

Nermans resultat på ordblindetesten viser, at han er ordblind. Nerman har problemer med såvel præcision som hastighed i udnyttelsen af skriftens lydprincip. Han når kun 19 af de 40 opgaver i deltest 1, og kun 9 af disse opgaver er korrekte; i deltest 2 når han 22 af 44 opgaver og kun 10 af disse er korrekte. Nermans ordforrådsscore viser, at disse vanskeligheder ikke skyldes begrænsninger i hans dansksproglige færdigheder.

En fremadrettet indsats

Nerman oplyser, at læsemængden på uddannelsen varierer noget, men typisk er på 15-30 sider om dagen fordelt på to-tre fag. Der skal ind imellem læses op til 350 sider om ugen. Teksterne på studiet er karakteriseret ved en høj grad af teknisk fagsprog og mange beregninger. En stor andel af teksterne er på engelsk.

Hvert semester skal der skrives ca. ti rapporter, der som regel skal have et omfang på otte-ti sider. Ca. 40 % af opgaven handler om udregninger, men opgaverne skal opbygges som akademiske tekster, og der skal skrives meget forklarende tekst. Afslutningsvis skal der skrives en professionsbacheloropgave på ca. 30 sider.

Nerman har klart behov for it-støtte for at klare læse- og skrivekravene på maskinmesteruddannelsen, og han har desuden brug for særligt tilrettelagt læse-, stave- og skriveundervisning, så han i højere grad kan blive selvhjulpnen i hverdagen. Nerman indstilles i SPS-ordningen til instruktion i it-støtte (fx en programpakke til computer med Windows inkl. håndscanner og C-pen) samt studiestøtte med henblik på effektive læsestrategier og arbejdet med fagudtryk, så han i højere grad bliver i stand til at læse og forstå centrale fagord og begreber i teksterne, ligesom det også er klart nødvendigt, at han undervises i, hvordan han mest effektivt kan udnytte læse- og skriveteknologien. Det er desuden vigtigt, at Nerman modtager undervisning i forståelsesredskaber og strategier, der kan føre til en mere fokuseret læsning og en bedre forståelse af studieteksternes indhold. Nerman vil tillige have gavn af at arbejde med fagteksters formål og struktur – en viden som kan hjælpe ham i udformningen af rapporter og opgaver på uddannelsen.

Da Nerman også har behov for at arbejde mere grundigt med skriftens principper i læsning og stavning, vil det være en god ide, at han kontakter det lokale VUC. Her vil han kunne modtage ordblindeundervisning for voksne.

Nermans SPS-vejleder informerer Nermans undervisere om hans vanskeligheder og om, hvordan de bedst kan støtte ham i hans arbejde med studierelevant læsning og skrivning.

5. Opfølgning på Ordblindetesten

5.1 Formidling af testresultat til testdeltageren/forældre

Når man som forælder får besked om, at skolen har mistanke om, at ens barn er ordblind, så afføder det ofte naturligt nok bekymring. Det samme gør sig gældende, hvis man som ung eller voksen ønsker at blive testet for ordblindhed, fordi man oplever at have store problemer med at læse og skrive i hverdagen. Det er derfor vigtigt, at skolen informerer elevens forældre om formålet med Ordblindetesten og de informationer, testen giver om elevens læsevanskeligheder. I bilag 3 findes et udkast til et forældrebrev, som skolen kan benytte til at oplyse forældre om årsagerne til, at man ønsker, at eleven testes for ordblindhed.

Det er endvidere vigtigt, at resultatet af Ordblindetesten formidles til testdeltageren eller dennes forældre mundtligt på et møde, hvor resultatet forklares, og hvor der er mulighed for at få besvaret spørgsmål. På mødet bør forældre eller den voksne testdeltager samtidig få information om, hvilken form for indsats og hvilke hjælpemidler resultatet giver anledning til, og hvordan man vil følge op på, om deltageren udvikler sine læse- og stavefærdigheder.

Denne information bør tillige formidles til testdeltagerens lærere, så de har mulighed for at tilgodese dennes forudsætninger og behov i undervisningen.

Ved formidlingen af resultatet af Ordblindetesten skal forældre eller deltagere over 18 år have udleveret Ordblindetestrapporten. Det er forældrene eller deltagerens eget ansvar at opbevare egne personfølsomme data.

5.2. Supplerende test og iagttagelser bidrager til det samlede billede

Hensigten med testning er at tilbyde relevant støtte og undervisning. Ordblindetesten skal ses som et redskab til at undersøge testdeltagerens færdigheder med at udnytte skriftens fundamentale lydprincip, da sådanne vanskeligheder ofte medfører alvorlige ordlæse- og stavevanskeligheder (ordblindhed). Ordblindetesten skal *kun* anvendes ved mistanke om ordblindhed, og Ordblindetesten bør ikke stå alene, men indgå i en helhedsvurdering af deltageren.

5.3. Hvordan bør der følges op på resultatet "ordblind"?

En testscore i ordblindekategorien bør altid følges op. Testvejlederen skal sammenholde testresultatet med andre relevante oplysninger om og fra deltageren for at kunne bedømme resultatets *gyldighed* (se afsnit 2 "En mistanke om ordblindhed"). Normalt vil deltagerens vanskeligheder allerede være så velkendte, at der ikke skal nye oplysninger til. Men det *kan* også være nødvendigt at verificere et resultat, fx hvis testvejlederen ikke har andre relevante oplysninger om deltageren end testresultatet, eller hvis afviklingen af testen kunne give anledning til tvivl om pålideligheden. Det *kan* fx give anledning til tvivl, når deltageren har forsøgt at løse rigtig mange opgaver (fx over 30), men med meget få rigtige (fx under halvdelen). Deltageren kan have gættet vildt for at få testen hurtigt overstået. I så fald kan oplæsning eller stavning af nye ord (fx non-ord) være et væsentligt supplement. Det behøver ikke at være omfattende, men skal blot verificere, at deltageren virkelig har store vanskeligheder, også hvis tempoet er lavere.

Hvor en testscore i ordblindekategorien vurderes at være gyldig, bør der udarbejdes en handleplan/elevplan, der beskriver, hvilket undervisningstilbud deltageren har brug for, herunder eventuelt it-støtte.

For at kunne planlægge undervisningen, så den passer til testdeltagerens færdigheder, vil det være en god idé at analysere resultatet på Ordblindetesten og at sammenholde dette med de øvrige informationer man har om deltagerens læse- og skrivefærdigheder (se afsnit 2 "En mistanke om ordblindhed"). Denne nærmere undersøgelse kan udmærket også strække sig ind i den indledende undervisning af deltageren.

Problemer med læsehastighed eller præcision. I testrapporten kan man finde informationer om, hvorvidt deltagerens vanskeligheder er særlig knyttet til hastighed eller til præcision. Se afsnittet om deltest-resultater ovenfor (I case Mathias nedenfor ses eksempel på en deltager, der har særlig store vanskeligheder med hastigheden). Udvikling af præcision i ordlæsning forudsætter sikkert bogstavkendskab og god opmærksomhed på de enkelte sproglyde. Deltageren skal være i stand til at sammenkæde sproglyde til enkle stavelser og ord. Udvikling af hastighed er mest et spørgsmål om øvelse, men udgangspunktet er, at deltageren skal være sikker afkoder og nået over i hvert fald 80 % rigtige i læsning af non-ord.

Case Mathias, elev i 5. klasse med ordmobiliseringsvanskeligheder

En begrundet mistanke om ordblindhed

Mathias går i 5. klasse og har i det sidste års tid bøvlet en del med læsningen. Mathias er den yngste i en søskendeflok på fire, og ingen af de andre søskende har haft vanskeligheder med læsning og stavning. Ingen af Mathias' forældre er ordblinde, men Mathias' mor fortæller, at hendes far vist nok havde nogle problemer med at læse og stave. Mathias har modtaget særlig støtte til læsning i det meste af 1. klasse, men fra 2. klasse har han ikke modtaget ekstra hjælp. Hans mor fortæller imidlertid, at han nu er ved helt at knække halsen på de tekster, der skal læses i fagene. Hun synes i øvrigt også selv, at han læser meget langsomt, men konstaterer samtidig, at han heller aldrig læser af egen fri vilje og måske derfor heller ikke er så rutineret en læser. Ved den seneste tekstlæseprøve i klassen lå Mathias markant under middel, primært fordi han ikke nåede så mange opgaver indenfor tidsgrænsen. Dansklæreren fortæller, at han har klaret sig en del under middel på staveprøven til klassetrinnet. Dansklæreren fortæller ligeledes, at Mathias ofte har problemer med at nå at læse tekster, når klassen læser fællestekster forud for tekstsamtaler. Dansklæreren og forældrene har ligeledes bemærket, at Mathias ikke læser så flydende og har svært ved at lave syntese, når han møder ord han ikke kender. På baggrund af dette beslutter man at tage Ordblindetesten.

Stamoplysninger:

Navn: Mathias
Uddannelse: 5. klasse

Ordblindetestscore: 65

Gennemsnit for uddannelsestrin: 88
Grænseværdier for uddannelsestrinnet:

Deltest	Antal rigtige	% rigtige besvarede	Rigtige pr. minut	Deltestscore
Find stavemåden	20 af 25	80 %	4	60
Find det der lyder som et ord	11 af 13	85 %	2	69
Ordforråd, Antal rigtige	12 af 15			

Ordblindetesten

Mathias' samlede ordblindetestscore er 65, hvilket placerer ham i gruppen 'ordblind'. Af testrapporten fremgår det, at Mathias har en forholdsvis høj rigtighedsprocent på de to delprøver (80 og 85 %), så hans lave score skyldes primært, at han ikke når ret mange opgaver. Mathias' vanskeligheder med skriftens lydprincip ser i høj grad ud til at være på grund af en meget langsom omkodning. Mathias laver 3 fejl i den basale ordforrådsprøve. Ordforrådsscoren viser, at vanskelighederne i de to første deltest i Ordblindetesten ikke skyldes begrænsninger i Mathias' ordforråd, men da Mathias ikke scorer i top på den basale ordforrådsprøve, vil det være relevant at afdække hans ordforråd yderligere.

Supplerende testning

Ordblindetesten giver et billede af, at Mathias' problemer i højere grad handler om hastighed end om præcision. Nogle ordblinde har ud over de fonologiske kodningsvanskeligheder også en langsom ordmobilisering, som gør læsningen langsom og besværet. Dansk læreren beder Mathias læse højt fra en tekst de har læst adskillige gange i klassen. Mathias læser denne tekst præcist, men meget langsomt, og det virker som om han leder efter ordene. Derfor henviser dansk læreren Mathias til en yderligere udredning hos skolens tilknyttede logopæd, for at få afklaret om Mathias har ordmobiliseringsvanskeligheder.

En fremadrettet indsats

Mathias skal have et særligt tilbud om læseundervisning, der er tilrettelagt efter hans særlige vanskeligheder og læse- og staveniveau. Tilbuddet tilrettelægges af læsevejleder og dansk lærer og tager udgangspunkt i resultatet fra Ordblindetesten, logopædens supplerende afdækning af ordmobilisering og ordforråd samt observationer fra undervisningen og Mathias' skriftlige opgaver.

Mathias har brug for, at der i det særlige tilbud bliver arbejdet intensivt med hans afkodningshastighed. Det vil være en fordel, hvis han i en periode læser tekster, der er lidt lettere for at opnå flydende læsning. For en deltager som Mathias vil det også være en fordel at arbejde med morfemstrategi i ordlæsningen, så han på sigt kan bruge denne strategi, når han møder nye ord i læsningen. Hvis han på sigt bliver bedre til at afkode i større enheder, kan det sandsynligvis også have en positiv effekt på hans afkodningshastighed. Det kan også være en hjælp at øve gentagen læsning af de samme tekststykker, sådan at Mathias får en fornemmelse af, hvad det vil sige at læse flydende.

Med sin langsomme læsehastighed vil det være svært for Mathias at nå at læse teksterne til dansk og de øvrige fag, og det vil gøre det svært for ham at deltage i diskussionerne i klassen. Derfor skal han have mulighed for at få teksterne læst højt, og som en del af læse- og skriveundervisningen skal Mathias lære at bruge oplæsningsstøtte, så hans meget langsomme afkodning ikke stiller sig i vejen for tekstudbyttet og hans faglige udvikling. Her er det samtidig vigtigt at være opmærksom på, at Mathias lå lidt lavt i ordforråd og derfor måske kan have vanskeligheder med at forstå ord og vendinger i teksterne. Dette kan oplæsningsprogrammer ikke hjælpe ham med, så dansk lærer og faglærere skal være opmærksomme på Mathias læseudbytte og introducere og arbejde med vanskelige ord og begreber fra teksterne – inden læsningen.

Testdeltagerens ordforråd. Hvis deltageren scorer lavt på *Basal ordforrådsprøve* (10 eller færre rigtige), kan man ikke med sikkerhed vide, om svagt ordkendskab kan have påvirket resultatet på *Find det der lyder som et ord*. I den situation vil det være en god idé at supplere med en test med højtlesning af udtalelige non-ord, hvor ordkendskab ikke på samme måde har betydning. Der findes også en særlig test af ordblindhed (DOT) til brug blandt voksne med meget begrænset kendskab til dansk (Gellert, 2011).

I det hele taget vil det være en god idé at afdække testdeltagerens ordkendskab yderligere, hvis deltageren laver flere end et par fejl i *Basal ordforrådsprøve*. Deltageren kan nemlig have andre sproglige vanskeligheder end dem, der er knyttet til skriftens lydprincip. Ordkendskabet bør afdækkes med en test, der er beregnet til det pågældende alders- og uddannelsestrin. Som beskrevet i case Mathias ovenfor kan det i den forbindelse være en god idé at indrage en logopæd med kendskab til relevante testredskaber til at varetage denne del af den supplerende afdækning.

Testdeltagerens ordlæsning og stavning. For at kunne tilrettelægge hensigtsmæssige undervisningsindsatser for ordblinde deltagere bør man supplere Ordblindetesten med informationer om deltagerens stavning og ordlæsning. Ordblindetesten kan ikke fortælle, om deltageren har *særlige* vanskeligheder med fx konsonantklynger, komplekse grafemer (*ng* og *sj*), ord med flere end tre stavelser osv. Deltagere har forskellige profiler i læsning og stavning. Derfor er en nærmere undersøgelse en nødvendighed for at finde ud af, hvad undervisningen skal fokusere på.

Særligt for de yngste testdeltagere (3. klasse) er det også vigtigt at få tjekket forudsætningerne for at anvende skriftens lydprincip. Har deltageren vist, at han eller hun har kendskab til bogstaverne og kan forbinde dem med de rigtige lyde? Og kan deltageren identificere de enkelte lyde i ord? Den nærmere undersøgelse af deltagerens forudsætninger, ordlæsning og stavning kan udmærket også strække sig ind i den indledende undervisning.

Testdeltagerens behov for it-støtte i tekstlæsning. Det er altid vigtigt at undersøge, hvor handicappet deltageren er i tekstlæsning, så derfor bør Ordblindetesten suppleres med en tekstlæseprøve, der i sværhedsgrad afspejler de læsekrav testdeltageren møder i sin hverdag. Dette kan eventuelt være en uformel vurdering af deltagerens læseforståelse af en ukendt tekst fra en af deltagerens bøger. Deltageren kan endvidere læse et afsnit højt fra teksten, så man kan høre, hvor fejlbehæftet deltagerens læsning er. På baggrund af dette kan der så ud over undervisning i skriftens principper iværksættes kompenserende foranstaltninger, så deltageren ikke bliver så handicappet i forbindelse med tekstlæsning i skolen eller på en uddannelse og i fritiden. Det kan fx dreje sig om undervisning i brug af relevant it-støtte i læse- og skriveopgaver. Det er dog altid vigtigt at fastholde, at it-støtte ikke er undervisningsmidler og ikke kan erstatte læse- og skriveundervisning. Undervisning i brug af it-støtte skal ske i samspil med direkte undervisning i læsning og skrivning.

Overgange i uddannelsessystemet. At Ordblindetesten er tværgående sikrer, at den enkelte deltager ikke behøver at blive testet, hver gang han eller hun skifter til en ny uddannelse. Ved overgange i uddannelsessystemet er det med Ordblindetesten ikke nødvendigt, at det nye uddannelsessted ordblindetester på ny. Uddannelsesstedet kan efter tilladelse fra deltager/forældre få adgang til testrapporten og har således mulighed for at kunne tage højde for deltagerens vanskeligheder i planlægningen af undervisningen og ikke skulle et stykke hen i første del af uddannelsen, før man

bliver opmærksom på, at deltageren har brug for særlig støtte. Ordblindetesten skal således sikre mere smidige overgange i uddannelsessystemet. Case Adam nedenfor er et eksempel på en deltager, der står i denne situation.

Case Adam, testdeltager i 9. klasse på tærsklen til en ungdomsuddannelse

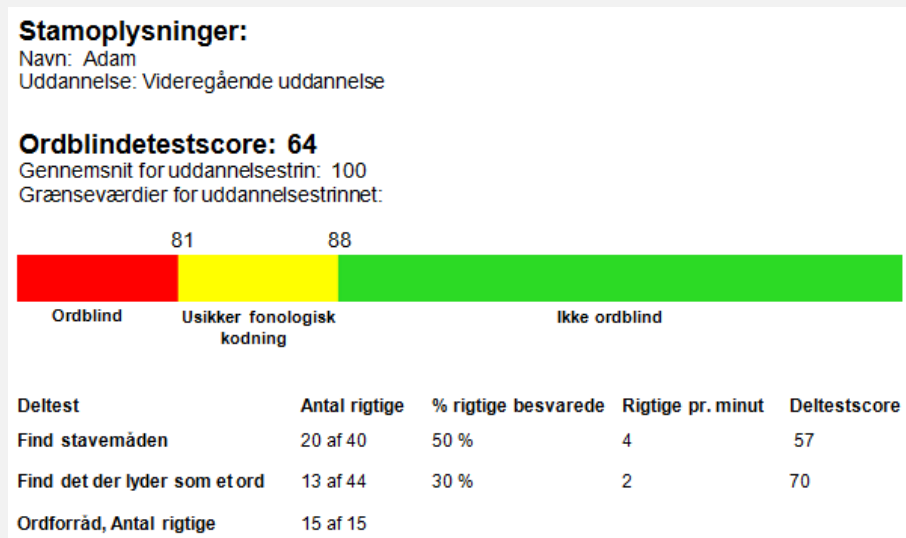
En begrundet mistanke om ordblindhed

Adam går i 9. klasse på en almindelig folkeskole. Han har kun gået på sin nuværende skole i et halvt år, og hans skoletid har været præget af mange skoleskift, fordi hans forældre er flyttet meget rundt i landet i forbindelse med jobskifte. Til terminsprøven ved juletid klarer Adam både læse- og retskrivningsprøven til 00, og den skriftlige fremstilling er præget af mange sproglige fejl. Adam fortæller, at hans storebror også har haft vanskeligheder med især stavning, men så vidt han ved, er der ikke ordblindhed i familien. Adam fortæller også, at han kun læser og skriver, hvis han bliver tvunget til det i forbindelse med skolearbejde. Han læser og besvarer selvfølgelig beskeder fra kammerater på diverse sociale medier, men det er stort set også det eneste tidspunkt ud over skolen, hvor han læser/staver. Adam har ikke på nogen af de tidligere skoler modtaget særlig tilrettelagt undervisning, men har altid haft svært ved dansk. Matematik har han derimod altid haft meget nemt ved, selvom han synes matematikopgaver med megen tekst er irriterende og nogle gange svære at forstå. Til terminsprøven ligger han i top på færdighedsdelen og over middel på problemløsningsdelen.

Læreren bliver sammen med læsevejlederen enige om at undersøge Adams sproglige og skriftsproglige færdigheder yderligere. Adams ordforråd bliver afdækket, og hans ordforråd er over middel, så det er tilsyneladende ikke ordforrådet, der sætter grænser for det mangelfulde læseudbytte til terminsprøven. Læsevejlederen ser nærmere på Adams fejl i retskrivningsprøven og i hans skriftlige fremstilling, og der tegner sig et billede af store stavvanskeligheder. Adam laver mange stavfejl, der ikke er lydbevarende, og hans brug af bøjningsendelser er yderst mangelfuld. På baggrund af dette beslutter lærer og læsevejleder i fællesskab, at det vil være en god ide at teste Adam med Ordblindetesten.

Ordblindetesten

Adam bliver testet med Ordblindetesten i marts måned. I nedenstående testrapport ses Adams resultater fra Ordblindetesten.

Adams samlede ordblindetestscore er 64, hvilket placerer ham i gruppen 'ordblind'. Af testrapporten fremgår det, at Adam har en lav rigtighedsprocent på de to delprøver (50 og 30 %), men han når til gengæld alle opgaverne. Hans lave score skyldes primært, at han laver mange fejl. Adams vanskeligheder med skriftens lydprincip ser i høj grad ud til at være relateret til præcision. Adam laver ingen fejl i den basale ordforrådsprøve, men dette ville man heller ikke forvente, da Adam jo klarede en ordforrådsprøve til alderstrinnet over middel.

En fremadrettet indsats

Adams klasselærer og skolens læsevejleder holder et møde med Adam og hans forældre, hvor de fortæller om resultatet af Ordblindetesten og præsenterer en handleplan for Adams sidste halve år i 9. klasse.

Adam skal tildeles it-støtte og have et grundigt kursus i, hvordan han kan bruge disse hjælpemidler både i læsning og skrivning. Han skal ligeledes have adgang til digitale tekster. Desuden vil dansklæreren indstille, at Adam aflægger folkeskolens prøver på særlige vilkår, så han får ekstra tid og samtidig kan bruge sin it-støtte. Forældrene fortæller, at Adam er meget it-interesseret og programmerer i sin fritid. Adams far har en softwarevirksomhed, og Adam hjælper ofte med kodningen.

Ud over kursus i brug af it-støtte afsætter læsevejlederen timer til et intensivt forløb, hvor Adam arbejder med skriftens principper. Læsevejlederen og dansklæreren tilrettelægger dette forløb i fællesskab og varetager begge undervisningen. Adam profiterer hurtigt af den direkte undervisning i ordlæse- og stavestrategier med it-støtte, hvorfor den særligt tilrettelagte undervisning fokuserer på læseforståelse og skrivning. I læseforståelsesundervisningen arbejdes med forståelsestrategier før, under og efter læsningen og i denne undervisning anvendes både tekster fra dansk, men også fra de øvrige fag. Adam bliver således undervist i at danne sig et overblik over læseopgaven og overveje sit læseformål, før han for alvor går i gang med at læse teksten, og han lærer metoder til at fastholde vigtige informationer i teksten – enten i form af tekstmarkeringer eller overskrifter til de enkelte tekstafsnit. Adam har ligeledes stor glæde af at bruge grafiske modeller til at anskueliggøre indholdet i tekster. I skriveundervisningen lærer Adam at diktere og efterfølgende redigere og justere i det indtalte. Adam skal sammen med sine forældre og sine lærere tage stilling til, hvad han skal efter 9. klasse. Adam har et stort ønske om at komme på htx, og eftersom at han hurtigt bliver god til at bruge sin it-støtte og i øvrigt bliver erklæret uddannelsesparat, anbefales han at søge ind på htx. Sammen med dansklæreren bliver Adam og hans forældre enige om, at de sammen med ansøgningen til htx sender informationer om resultatet på Ordblindetesten, så hans ungdomsuddannelse får mulighed for at sætte resurser af til den ekstra støtte, han måtte have brug for.

5. 4. Hvordan bør der følges op på resultatet ”usikker fonologisk kodning”?

’Usikker fonologisk kodning’ vil sige, at resultatet ligger i et grænseområde mellem ordblindhed og opåfaldende læsning. Der er tale om samme *slags* vanskeligheder, blot ikke samme *grad* som for resultater i ordblindekategorien. Det er meget vigtigt at være opmærksom på, at disse deltagere *ikke* har en effektiv og automatiseret afkodning. Deltagerens usikre fonologiske kodning kan resultere i langsom læsning, problemer med at forstå indholdet af de tekster, der læses i klassen og i fritiden, og usikker stavning og skrivning. Skolen må derfor sikre, at deltageren modtager en læseundervisning, der bidrager til, at deltageren får udviklet mere effektive afkodningsfærdigheder, således at denne har de bedst mulige betingelser for at følge med i skolens fagundervisning.

Usikker fonologisk kodning er således en vigtig tilbagemelding, som skal tages alvorligt. Og særligt hos testdeltagere i 3. klasse og blandt studerende på videregående uddannelser, bør der udvises særlige hensyn.

Testdeltagere i 3. klasse. På 3. klassetrin kan der være noget større usikkerhed om evt. ordblindhed end på senere trin. Ordblindetestscoren kan ikke afsløre elevens forhistorie, fx læserutine og tidligere undervisningstilbud. I 3. klasse bør man derfor holde særligt øje med elever med ’usikker fonologisk kodning’ og eventuelt give dem et særligt tilrettelagt læsetilbud, så man ikke risikerer, at deres vanskeligheder bliver vedvarende. Elever med velkompenserede ordblindvanskeligheder kan få læse- og skrivevanskeligheder på et senere tidspunkt i grundskolen eller på en ungdomsuddannelse, når større læse- og skrivekrav sætter elevens færdigheder under pres.

Det kan være fornuftigt at få præciseret (fx via delscorerne i testrapporten), om elevens score skyldes lav præcision eller lav læsehastighed. Hvis elevens resultat især skyldes en lav korrekthedsprocent, kan det også være relevant at se nærmere på deltagerens stavfærdighed, fx med en stavetest, der afdækker deltagerens færdighed i at udnytte skriftens principper i stavning af ord. Elever med lav ordlæse- og stavepræcision bør have mulighed for at træne afkodning og stavning med ordmateriale og opgaver, der styrker deres analyse-syntesefærdigheder.

Hvis eleven af forskellige årsager ikke i tilstrækkeligt omfang har modtaget læseundervisning (fx pga. sygdom, skole- eller lærerskift), eller hvis eleven aldrig læser, så vil et tilbud om særligt tilrettelagt læseundervisning formodentlig kunne rette op på deltagerens usikre afkodningsfærdigheder.

Skyldes elevens resultat derimod lav læsehastighed, kan man evt. undersøge elevens brug af læsning og skrivning i hverdagen. Læser eleven ikke frivilligt, bør man forsøge at motivere eleven til at læse mere i hverdagen, så dennes ordlæsefærdigheder automatiseres, og læsningen bliver mere flydende. Man kan ligledes undersøge, om eleven har en langsom ordmobilisering, som gør læsningen langsom og besværet.

Studerende på videregående uddannelser. I videregående uddannelser kan selv lettere ordblindhed være et særlig stort problem. Det skyldes, at kravene til de skriftsproglige færdigheder er højere end andre steder i uddannelsessystemet. De studerende kan således opleve, at deres basale skriftsproglige færdigheder ikke slår til, fx når hovedparten af uddannelsesstoffet bliver på engelsk, og fx når kravene til præcision og omfang af de skriftlige rapporter og opgaver stiger markant. Derfor kan resultater i området 'usikker fonologisk kodning' være en klar indikator for, at den studerende har brug for støtte til at overvinde og/eller kompensere for sine basale skriftsproglige vanskeligheder. Case Tom nedenfor er et eksempel på en studerende med usikker fonologisk kodning. Det er derfor vigtigt at foretage en yderligere individuel afdækning af mulige vanskeligheder. Det drejer sig om at afdække tekstforståelse, læsehastighed, stavning og ordkendskab med prøver, der svarer til alderstrinnet og uddannelseskravene. Herigennem må man skabe indblik i, hvor handicappet den studerende er ved læsning af studietekster i uddannelsen. Ligeledes bør man undersøge, hvordan den studerende praktiserer sin studielæsning og opgaveskrivning for at sikre, at denne er bevidst om nyttige læse- og skriverutiner og kan anvende relevante forståelses- og skrivestrategier efter behov.

Case Tom 2. årsstuderende på sygeplejerskeuddannelsen

En begrundet mistanke om ordblindhed

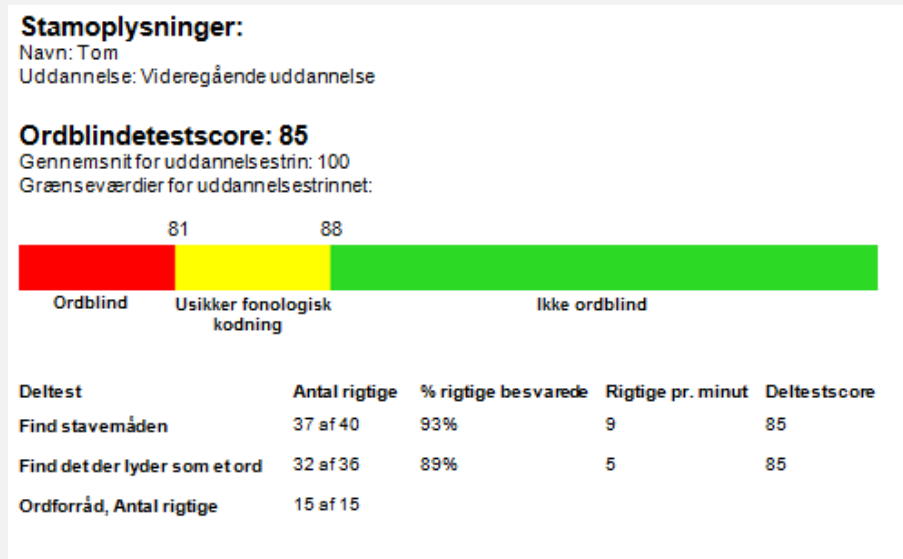
Tom læser på andet år på sygeplejerskeuddannelsen. Han oplever, at han har svært at klare de skriftlige opgaver på studiet og har kontaktet studievejlederen på uddannelsesinstitutionen, fordi han har snakket med nogle medstuderende, som mener, at han måske er ordblind og derfor har brug for hjælp til at kunne gennemføre sin uddannelse. Studievejlederen har sendt Tom videre til testning for ordblindhed. I den indledende samtale fortæller Tom, at han ikke oplever det at læse som et problem i hverdagen, men på studiet er det en udfordring at komme igennem længere artikler og fagtekster. Læsevejlederen spørger til Toms læsning i fritiden, og Tom fortæller, at han aldrig har været en ivrig læser – hverken i sin skoletid, i gymnasiet eller som voksen.

Tom er ikke overrasket over, at han har problemer med at klare læse- og især skrivekravene på uddannelsen. Hans læse- og skrivevanskeligheder viste sig allerede tidligt i folkeskolen. Han var sen til at

komme i gang med at læse og fik specialundervisning i en længere periode i de første skoleår. Da han først fik lært at læse, klarede han sig med den almindelige danskundervisning. Tom kom også igennem gymnasiet uden særlig støtte, selv om længere skriftlige opgaver og rapporter voldte ham meget besvær, og han klarede sig som regel bedre i mundtlige prøver og eksaminer end i de skriftlige. Toms søster har ingen læsevanskeligheder, men hans far har altid undgået at læse og skrive og har fået sin kone til at hjælpe sig med breve og andre informationer fra det offentlige.

Ordblindetesten

Nedenfor ses Toms resultater på Ordblindetesten. Tom har en samlet testscore på 85, hvilket placerer hans resultat i kategorien 'usikker fonologisk kodning'.

Tom har visse problemer med at udnytte skriftens lydprincip – både fra lyd til bogstav ("Find stavemåden") og fra bogstav til lyd ("Find det der lyder som et ord"). Det er især afkodningshastigheden, der viser, at Toms afkodningsfærdigheder ikke er tilstrækkeligt automatiserede. Han løser 9 opgaver korrekt i minuttet på deltest 1 ("Find stavemåden") og har 5 opgaver korrekt per minut i deltest 2 ("Find det der lyder som et ord"), men disse vanskeligheder er ikke så alvorlige, at han placeres i ordblindekategorien.

En fremadrettet indsats

Da Tom ikke har så alvorlige ordlæsevanskeligheder, at han bliver diagnosticeret ordblind, anbefaler testvejlederen ham at søge om vejledning og skrivekurser på sin uddannelsesinstitution samt søge hjælp på det lokale VUC, hvor man udbyder Forberedende VoksenUndervisning (FVU). Da Tom har henvendt sig, fordi han oplever at have problemer med de studierelaterede skriveopgaver og til dels også med den faglige læsning, undersøger man Toms læseforståelse og retstavning. En langsom læsehastighed kan medføre problemer med at forstå og huske indholdet af teksterne og kan have mange forskellige årsager. Tom viser ikke umiddelbart problemer med læseforståelsen. Han læser med en god hastighed og en god forståelse. En nærmere afdækning af Toms retstavning viser dog, at han har problemer – både med morfologiske stavemønstre og sjældnere ord.

Toms læse-, stave- og skriveprofil indikerer, at han til dels har overvundet sine vanskeligheder i læsning, men at han stadig har problemer med at stave ord og skrive sammenhængende tekster.

På VUC anbefaler man ham derfor at følge et FVU-kursus på niveau 3, hvor han kan få udviklet sin retstavning og lært nogle gode skriverutiner, fx at bruge stavekontrol i revideringsfasen af skriveprocessen. Tom bør tillige lære sig en mere målrettet og strategisk læsning af sine studietekster som fx brug af markerings- eller notatredskaber til at fastholde væsentlige informationer i teksten.

5. 5. Opfølgning på resultatet 'ikke ordblind'

Ordblindetesten skal være en del af en helhedsvurdering. Det gælder også, hvor deltagerens resultater ligger i ikke-ordblind-området. Resultatet for en deltager, som scorer 'ikke ordblind' viser, at deltageren ikke har særlige vanskeligheder med anvendelse af skriftens lydprincip. Men testningen er jo blevet iværksat, fordi der var mistanke om ordblindhed. Selvom denne mistanke viste sig ikke at holde stik, er det vigtigt at der følges op på de oplevede vanskeligheder i læsning og/eller stavning. Der kan ligge mange andre årsager end ordblindhed bagved.

Hvis der er mistanke om andre vanskeligheder i læsning, bør testvejlederen (gen)overveje de indsamlede informationer om testdeltagerens tekstforståelse, læsehastighed af sammenhængende tekst og ordkendskab. Hvis disse informationer ikke findes, så bør disse færdigheder afdækkes med test, der passer til alders- og uddannelsestrinnet eller med observationer fra undervisningen.

6. Praktisk information

6. 1. Testvejledermodul

Testvejledermodul er testvejlederens indgang til at administrere Ordblindetesten for deltagere, som er tilknyttet skolen/institutionen. Testvejlederen kan give deltagere adgang til at tage testen, se status for de enkelte deltagere og se og printe testrapporter i testvejledermodul. Når en test er afsluttet, kan testvejlederen se resultatet med det samme. Testvejlederen får adgang til deltagerens resultat ved at klikke på deltagerens navn.

Testvejlederens adgang til testvejledermodul

Testvejlederen får adgang til testvejledermodul på <http://ordblindetest.nu/vejleder> ved at logge ind med NemID koblet sammen med UNI-login. Brugeradministratoren på institutionen skal sørge for, at testvejlederne har rettigheder til at bruge testvejledermodul.

Institutioner, der ikke i forvejen bruger UNI-login, skal oprette et UNI-login for at kunne bruge Ordblindetesten. I vejledningen om UNI-login til institutioner uden UNI-login kan man se, hvordan det oprettes, og hvordan man tildeler testvejlederrettigheder. Vejledningen findes via linket på forsiden af testvejledermodul. Testvejlederen kan kun administrere testen og se testresultater for deltagere, som er tilknyttet den samme institution, som testvejlederen er tilknyttet. Testvejleder kan godt være tilknyttet flere institutioner og vil i så fald kunne se deltagere fra disse institutioner.

Testdeltagerens adgang til Ordblindetesten

Inden en deltager kan tage testen, skal testvejlederen logge ind i testvejledermodul og give deltageren adgang til testen. Det kan gøres i elevoversigten, se beskrivelsen senere i vejledningen. Hvis deltageren ikke i forvejen har UNI-login, skal dette først oprettes. Se vejledningen om UNI-login til institutioner, som ikke allerede anvender UNI-login. Vejledningen findes via linket på forsiden af testvejledermodul.

Husk at det kræver en bemyndigelseserklæring at igangsætte en deltager **og** at se en deltagers testresultat.

Vejviser

I testvejledermodul er der følgende menupunkter:

➤ *Søg*

Her er der mulighed for at finde en deltager ved at søge på en deltagers navn eller cpr-nummer.

➤ *Klasseoversigt*

Klasseoversigten viser en liste over klasserne/holdene på institutionen. Her kan man finde og vælge en bestemt klasse.

Hvis man trykker på et klassenavn, kommer man til:

➤ *Oversigt over elever*

Eleveoversigten viser en liste over eleverne i den bestemte klasse. Her kan man se hvilke deltagere, der allerede har taget testen, og her kan man give deltagere adgang til at tage testen.

Hvis man trykker på en elevs navn, kommer man til:

➤ *Elevsiden*

På elevsiden findes oplysninger om den enkelte deltager. Det fremgår, om deltageren har taget testen, eller om deltageren er i gang med testen. Hvis deltageren har gennemført testen, kan man se resultatet og printe en testrapport.

➤ *Se godkendte*

Her vises en liste over de deltagere på institutionen, som har gennemført testen og har en godkendt testrapport.

➤ *Se aktive*

Her vises en liste over de deltagere, som er blevet tildelt adgang til testen og de deltagere, som er i gang med testen.

➤ *Bemyndigelseserklæring*

Her findes bemyndigelseserklæringen, som skal printes og udfyldes for hver deltager. Deltageren må først testes, når bemyndigelseserklæringen er underskrevet og afleveret.

6. 2. Funktionerne i testvejledermodul

Klasseoversigt

Klasseoversigten er den første side man ser, når man logger ind i testvejledermodul.

Her kan man:

- Se en liste over klasser/hold på ens institution.
- Vælge en klasse og komme til en oversigt over eleverne i klassen.

Oversigt over elever i en klasse

Når man trykker på en klasse i klasseoversigten, kommer man til oversigten over elever i den klasse.

NAVN	STATUS		KLASSE	TESTVEJLEDER	AKTIVITET	RAPPORT
Emilie Nielsen	Ikke adgang	Giv adgang	8.u			
Frida Skov	Klar	Fjern adgang	8.u	Helene Møller	12-11-2014 13:58	
Hannibal Jensen	Ikke adgang	Giv adgang	8.u			
Jonatan Løve	Ikke adgang	Giv adgang	8.u			
Knud Høst	Ikke adgang	Giv adgang	8.u			
Linea Petersen	Ikke adgang	Giv adgang	8.u			
Otto Olsen	Ikke adgang	Giv adgang	8.u			

Det kræver en bemyndigelseserklæring for den enkelte elev at sætte testen i gang eller at se oplysninger eller rapporten for eleven.

Figur 5. Eksempel på elevoversigt.

Her kan man:

- Se en liste over de elever, som går i klassen.
- Se oplysninger om testvejleder og tidspunkt for de deltagere, som er blevet testet. I kolonnen 'testvejleder' står der, hvem der har testet deltageren. Man kan se i kolonnen 'aktivitet', hvornår deltageren sidst tastede oplysninger ind i testen. I kolonnen 'rapport' kan man se, om der er godkendt en testrapport for deltageren.
Se status for hver deltager og ændre deltagerens status ved at bruge knapperne til højre for deltagerens status. I tabellen nedenfor kan man se hvilken status, en deltager kan have, og hvilke mulige handlinger, der er knyttet til hver status.
- Klikke på et navn for at komme til en side med flere oplysninger om deltageren. På denne side ses resultater efter testning af deltageren. På denne side kan testsituationen godkendes efter testning, hvorefter en testrapport genereres.

Status Forklaring	Mulige handlinger Forklaring
<i>Ikke adgang</i> Deltageren har ikke adgang til Ordblindetesten.	- <i>Giv adgang</i> Deltagerens status skifter til klar. Deltageren kan nu tilgå testen via Ordblindetest.nu og logge ind med sit eget UNI-login. Det er den testvejleder, som kommer til at stå for selve testningen, som skal give deltageren adgang til testen.
<i>Klar</i> Deltageren har adgang til Ordblindetesten og kan begynde på den ved at logge ind med UNI-login.	- <i>Fjern adgang</i> Fjerner deltagerens adgang til testen.
<i>I gang</i> Deltageren har påbegyndt Ordblindetesten.	- <i>Pause</i> Sætter deltagerens test på pause. Deltageren kan ikke afgive svar, mens testen er på pause. Pausefunktionen kan bruges, hvis det er nødvendigt at standse testen for en kortere periode eller nogle dage. - <i>Afbryd testen</i> Afbryder testen for deltageren. Hvis testen afbrydes, kan den ikke genoptages. Deltageren skal have tildelt adgang på ny og skal tage testen helt forfra, hvis deltageren skal have et resultat.
<i>Pauset</i> Deltageren har påbegyndt Ordblindetesten, men er sat på pause af testvejlederen.	- <i>Genoptag testen</i> Starter testen igen, så deltageren kan fortsætte ved den opgave, som testen blev pauset ved. - <i>Afbryd testen</i> Se ovenfor.
<i>Gennemført</i> Deltageren har gennemført Ordblindetesten.	- <i>Tag ny test</i> Sletter deltagerens tidligere besvarelser og resultater, og giver deltageren adgang til at tage testen igen. Det er stadig muligt at se dato og tidspunkt for tidligere testninger.
<i>Godkendt</i> Testvejlederen har tilkendegivet, at testsituationen er forløbet som beskrevet i vejledningen, og testresultatet er godkendt.	- <i>Tag ny test</i> Se ovenfor.
<i>Stoppet</i> Testvejlederen har afbrudt testen.	- <i>Tag ny test</i> Se ovenfor.

Elevsiden (Oversigt over elever i en klasse)

Ved at klikke på en deltagers navn i oversigten over elever i en klasse kommer man til en side med flere oplysninger for deltageren. I figur 6 kan man se et eksempel på en elevside.

Her kan man:

- Se seneste aktivitet. Man kan se dato og tidspunkt for, hvornår deltageren sidst trykkede på et svar i Ordblindetesten, og man kan se hvor mange enkeltopgaver i hver test, deltageren har forsøgt. I eksemplet har deltageren forsøgt 37 af de 40 opgaver i "Find stavemåden", 39 af de

44 opgaver i "Find det der lyder som et ord" og alle 15 af 15 opgaver i den basale ordforrådsprøve.

- Se stamoplysninger. I eksemplet går deltageren i 5. klasse.
- Se resultater, hvis deltageren har gennemført testen. Man kan se den samlede score for hver test, og man kan i parenteserne se antal rigtige ud af de forsøgte.
- Se tidspunkt for tidligere test. Hvis deltageren tidligere er blevet testet med Ordblindetesten, kan man se dato og tidspunkt for testningen. Det er ikke muligt at se tidligere resultater.
- Vælg uddannelsesniveau og godkende testrapporten, hvis deltageren har taget testen, og den endnu ikke er godkendt (denne mulighed er ikke illustreret i eksemplet).
- Hente en testrapport i pdf-format, hvis der findes en godkendt testrapport for deltageren.

Gennemført

Jens Jensen

Tilbage

SENESTE AKTIVITET
23-11-2014 10:09
Find stavemåden: opgave 37/40.
Find det der lyder som et ord: opgave 39/44.
Ordforråd: opgave 15/15.

OPLYSNINGER
CPR.NR.: 123456
Institution: Aby Skole
Klasse: 5. klasse

RESULTATER
Find stavemåden: 70 (17 af 37)
Find det der lyder som et ord: 65 (25 af 39)
Ordforråd: 15 (15 af 15)
SAMLET: 67

[Hent Rapport \(pdf\)](#)

TIDLIGERE GODKENDTE TEST

Figur 6. Eksempel på elevsiden med en godkendt testrapport.

Bemyndigelseserklæring

Inden en deltager må testes, skal deltageren eller dennes forældre have udfyldt en bemyndigelseserklæring: <http://ordblindetest.nu/vejleder> Dette gælder også, hvis testvejleder skal have adgang til tidligere testrapport fra tidligere test gennemført på anden skole/institution. Bemyndigelseserklæringen findes på forsiden af testvejledermodul og under menupunktet 'Hjælp' i øverste højre hjørne af selve testvejledermodul. Bemyndigelseserklæringen skal printes, udfyldes og derefter opbevares på uddannelsesinstitutionen. Testvejlederen skal gennemgå bemyndigelseserklæringen med deltageren og/eller forældrene, så deltageren (eller forældrene) ved, hvad der skrives under på. I bilag 3 findes et forældrebrev til forældre, hvis børn skal testes med

Ordblindetesten. Brevet skal blot ses som eksempel på, hvordan informationerne om Ordblindetesten kan formidles til forældrene forud for testningen.

Adgang til testresultater og -rapporter

Deltagerens testresultat og godkendte rapport lagres i testvejledermodul og er knyttet til deltagerens UNI-login. Resultatet og rapporten gemmes i 15 år, sådan at testresultatet kan hentes frem igen på et senere tidspunkt i uddannelsesforløbet. Ved skole- eller uddannelsesskift følger testrapporten automatisk med deltageren i Ordblindetestvejledermodul via deltagerens UNI-login. Det betyder, at testvejlederen på den nye institution kan få adgang til deltagerens testrapport i Ordblindetestvejledermodul. Den nye institution *skal* indhente en bemyndigelseserklæring inden testresultaterne og -rapporten tilgås. Det giver mulighed for, at testrapporten kan bruges som dokumentation til ansøgning om specialpædagogisk støtte til testdeltageren – også efter skift til en ny uddannelse eller et nyt uddannelsesstrin.

Testrapporten må gemmes som print eller elektronisk i deltagerens eventuelle skole-/institutionssagsmappe. Testrapporten skal udleveres i print eller sendes elektronisk efter retningslinjer for sikker mail til testdeltageren, hvis deltageren er 18 år eller derover. Testrapporten skal udleveres i print eller sendes elektronisk efter retningslinjer for sikker mail til forælder/værge, hvis deltageren er under 18 år. Tilbage meldingen til deltager og forældre bør foregå mundtligt på et møde, hvor Ordblindetestrapportens resultater gennemgås og suppleres med testvejlederens faglige overvejelser og konklusioner, herunder information om opfølgning på testen.

Testresultatet og -rapporten er personfølsomme data og skal behandles fortroligt. Det er *ikke* lovligt at anvende en anden persons UNI-login til at prøve Ordblindetesten. Testvejledere på institutionen har adgang til testrapporten og har det overordnede ansvar for testrapporten. Oplysninger fra testen kan videregives til andre myndigheder med det formål at vurdere støttebehov. Disse andre myndigheder fremgår af bemyndigelseserklæringen.

6. 3. Afvikling af Ordblindetesten

Forberedelser til afvikling af testen

Kend vejledningen: Det er vigtigt, at testvejlederen på forhånd har læst vejledningen grundigt.

Bemyndigelse: Inden testen må afvikles, skal skolen/institutionen have modtaget en udfyldt bemyndigelseserklæring fra testdeltageren (ved testdeltagere fra og med 18 år) eller forælder/værge (ved testdeltagere under 18 år). Bemyndigelseserklæringen findes på forsiden af testvejledermodul. Læs mere om bemyndigelseserklæringen i afsnittet om testvejledermodul.

Adgang til testvejledermodul: Testvejlederen skal logge ind på testvejledermodul med NemID knyttet sammen med UNI-Login. Følg vejledningerne om UNI-login og NemID, som findes via link på forsiden af testvejledermodul.

Adgang til Ordblindetesten: Testvejlederen kan ikke selv få adgang til selve Ordblindetesten. Testvejlederen skal give deltagerne adgang til at logge ind i Ordblindetesten. Det gøres via testvejledermodul (se afsnit 6.1 og 6.2. om testvejledermodul). Det er den testvejleder, som skal

afvikle testen med deltageren, der skal give adgangen (ellers vil oplysningen om testvejlederen på testrapporten være forkert). Se nærmere beskrivelse i afsnittet om testvejledermodul.

Tekniske krav: Der skal være en computer med internetadgang til testvejlederen og en computer med internetadgang og hovedtelefoner til testdeltageren. Der skal være installeret Flash¹ på computerne. Testen kan ikke afvikles på iPad, og den bør ikke afvikles på andre former for tablets. Hvis testvejlederen oplever problemer med sider i testvejledermodul, der ikke automatisk bliver opdateret, kan det være nødvendigt at slette sin browsercache (en midlertidig hukommelse i browseren). Søg på nettet, hvordan du sletter browsercache i netop din browser og browserversion.

Klargør computere: Inden testdeltageren ankommer, skal testvejlederen sørge for, at computeren er tændt, og at hovedtelefonerne er sluttet til. Testvejlederen skal være logget ind i testvejledermodul på sin computer.

Planlægning: Der skal afsættes tid nok til, at hele testningen kan gennemføres på én gang. Testen tager højst en halv time inkl. spørgeskema og instruktion. Dertil skal man lægge en indledende samtale og en afsluttende samtale. Testdeltageren (og forælder/værge, hvis testdeltageren er under 18 år) bør informeres om testen, om formålet med at tage testen samt om testresultatet og den efterfølgende indsats. Tilbagemeldingen bør ske ved et møde mellem testvejlederen og testdeltageren (eller dennes forældre) og bør ikke kun basere sig på Ordblindestrappporten, men bør suppleres af testvejlederens faglige overvejelser og konklusioner. Testrapporten skal udleveres til testdeltageren, hvis testdeltageren er 18 år eller derover. Testrapporten skal udleveres til forælder/værge, hvis testdeltageren er under 18 år. Ud over en drøftelse af testdeltagerens resultater og læse- og staveprofil, bør samtalen også omhandle skolens/uddannelsinstitutionens tilbud om undervisning og støtte til testdeltageren.

Testsituationen

Testlokale: Testningen skal foregå i et roligt lokale uden forstyrrelser.

Information om testen og testsituationen: Inden deltageren testes, skal testvejlederen fortælle om testsituationen og formålet med testen. Instruktionerne og oplysningerne skal tilpasses testdeltagerens alder. Samtalen bør indeholde:

- Information til deltageren om, *hvorfor* vedkommende skal testes.
- En kort beskrivelse af testen og testsituationen. Testvejlederen kan fx sige:
"Der er tre opgaver i testen. Den første opgave handler om at finde den rigtige stavemåde til et nyt ord. Den næste opgave går ud på at læse nye ord. Den sidste opgave går ud på at finde et billede. Når du går i gang med testen, får du forklaret nærmere, hvad opgaverne går ud på, og hvad du skal gøre. Du skal have hovedtelefoner på, så du kan høre instruktionerne. Det er vigtigt, at du gør dig umage. Du skal prøve at lave opgaverne rigtigt og så hurtigt, du kan. Det tager højst en halv time at lave opgaverne. Du kan se nederst på siden, hvor langt du er nået i hele testen.
- En aftale om en samtale om testresultatet.

¹ Flash kan hentes gratis på <http://get.adobe.com/flashplayer/>

Testvejlederens rolle i afviklingen: Testen skal afvikles individuelt. Det er vigtigt, at testvejlederen hjælper deltageren med at gennemgå og svare på *spørgeskemaet*, så det sikres, at de oplysninger, der lagres om deltageren, er korrekte. Testvejlederen skal altså hjælpe deltageren med at vælge de svar i spørgeskemaet, der passer bedst.

Testvejlederen skal være til stede under hele testsituationen. Testvejlederens opgave er at sikre, at testdeltageren arbejder koncentreret og selvstændigt med testen. Testdeltageren skal lytte godt efter instruktionerne og skal *på egen hånd* løse opgaverne. Visse deltagere kan blive opgivende undervejs. Det kan i særdeleshed skyldes, at de synes, opgaverne er meget vanskelige. Testvejlederen skal så vidt muligt anspore deltageren til at arbejde videre – uden dog at give hjælp til opgavernes løsning. Husk, at der er en tidsgrænse for hver deltest. Deltageren kommer altså ikke til at sidde i meget lang tid med en deltest, selvom de har meget svært ved den.

Testens forløb for deltageren: For at komme i gang med testen skal testdeltageren gå ind på <http://ordblindetest.nu> og logge ind med sit UNI-login. På den første side skal deltageren trykke på en startknap. Når testen er startet, kommer der først et lyd-tjek, hvor deltageren skal sikre sig, at lydniveauet er passende. Det er en god ide, at testvejlederen hjælper yngre deltagere med at tjekke, at lyden er høj nok. Lyden skal være så høj, at deltageren kan høre instruktionerne tydeligt. Det er vigtigt, at deltageren tager hovedtelefoner på, hvis denne vurderer, at lyden ikke er god nok. Efter lydtjekket skal deltageren skrive sit navn og svare på nogle spørgsmål om læsning og stavning. Testvejlederen skal udfylde spørgeskemaet sammen med deltagere i grundskolen. Testvejlederen skal støtte ældre deltagere, som måtte have vanskeligheder med spørgeskemaet.

Når spørgeskemaet er udfyldt, kommer de tre deltest. Hver deltest starter med instruktioner og øveopgaver. Efter øveopgaverne kan deltageren vælge at gå videre til de rigtige opgaver ved at trykke på dobbeltpilen eller vælge at se instruktionerne igen ved at trykke på cirkelpilen.

Når deltageren har løst alle opgaver, eller tiden er gået, får deltageren at vide, at testen er færdig. Deltageren logges automatisk ud. Alle svar er blevet gemt undervejs, så der skal ikke gøres yderligere, og browseren kan lukkes. Testvejlederen skal således ikke afbryde testen. Deltageren får ikke vist sit resultat, når testen er slut. Det skal testvejlederen formidle til deltageren efter testningen.

Hjælp undervejs

Deltageren hører automatisk instruktionerne til testen, så testvejlederen skal ikke forklare, hvordan opgaverne skal løses. Hvis en deltager forstår, hvad deltesten går ud på, men spørger om hjælp til enkelte opgaver, skal testvejlederen opfordre deltageren til at gætte på det svar, som deltageren tror, er det rigtige. Hvis en testdeltager derimod ikke har forstået, hvad en deltest går ud på, må testvejlederen gentage instruktionerne og evt. give hjælp til en løsningsstrategi – se nedenfor. Testvejlederen må *ikke* give det rigtige svar.

- Hvis en deltager spørger om hjælp undervejs, så spørger testvejlederen, om deltageren har forstået, hvordan opgaven skal løses. Testvejlederen siger fx: *"Ved du, hvad opgaven går ud på?"* eller *"Kunne du finde det rigtige svar i den opgave, du så lige før?"*

- Hvis deltageren *har* forstået opgaven, skal testvejlederen opfordre til at gætte. *"Du skal gætte på det svar, som du tror, er det rigtige."*
- Hvis deltageren *ikke* har forstået opgaven, skal testvejlederen gentage instruktionen. Hvis det ikke er nok at gentage instruktionen, skal testvejlederen give hjælp til en løsningsstrategi, sådan som det er beskrevet nedenfor. Hvis deltageren efter hjælpen finder frem til en mulighed, vælges denne mulighed (uanset om den er rigtig eller ej). Hvis deltageren ikke finder et svar, opfordrer testvejlederen til at gætte.

Test1: Find stavemåden

Instruktion: *"Du skal klikke på det ord, som du hører."*

Løsningsstrategi: *"Klik på højttaleren for at høre ordet igen."* Testvejlederen peger på ordene et ad gangen, og spørger: *"Hvad står der dér? Er det det samme ord, som det du hørte?"*

Test2: Find det der lyder som et ord

Instruktion: *"Du skal finde det ord, der lyder som et rigtigt ord, når man udtaler det."*

Løsningsstrategi: Testvejlederen peger på ordene et ad gangen, og siger: *"Hvad står der dér? Lyder det, som et ord du kender?"*

Test 3: Basal ordforrådsprøve

Instruktion: *"Find det billede, som passer til ordet."*

Løsningsstrategi: *"Tryk på højttaleren for at høre ordet igen. Hvilket billede forestiller det ord, du hørte?"*

Muligheder i testvejledermodul under testningen

Deltagerens progression: Når deltageren er i gang med testen, vil det fremgå i testledermodul. På oversigterne vil der stå "I gang" ud for deltageren, som er ved at tage testen.

Pause i testen: Testvejlederen kan sætte testen på pause via testvejledermodul, hvis det er nødvendigt (se under afsnittet "Oversigt" over elever i en klasse" i beskrivelsen af testvejledermodul). Alle besvarelser gemmes løbende, og testen kan genoptages samme sted efter en pause, når testvejlederen har sat testen i gang igen. Deltageren skal gøres opmærksom på pausen, inden testvejlederen trykker, og denne skal have at vide, at han eller hun ikke må vælge svar/gå videre med testen, før testen startes igen af testvejlederen. Når testvejlederen sætter testen på pause, kan det ikke ses på deltagerens skærm, altså i selve Ordblindetesten. Hvis deltageren trykker i testen, mens den er sat på pause, logges deltageren ud. Ved deltagerens næste login fortsættes testen fra det sidst besvarede spørgsmål og tidsregistreringen genoptages.

Når testen er sat på pause, kan browseren lukkes ned. Testen kan således genoptages samme sted på et senere tidspunkt, når testvejlederen har sat testen i gang, ved at deltageren logger ind igen.

Testningen skal altid planlægges, så der er tid nok til, at hele testningen kan gennemføres på én gang. Pausefunktionen kan bruges, hvis der alligevel sker uforudsete afbrydelser i testningen. Hvis der er ophold i testningen, er det vigtigt, at testen sættes på pause, så deltageren ikke mister besvarelestid. Pausefunktionen kan også bruges, hvis man er nødt til at gennemføre testningen over to omgange. Det

kan fx være ved tekniske vanskeligheder eller ved test med deltagere, som har meget svært ved at koncentrere sig.

Hvis testvejlederen oplever problemer med sider i testvejledermodul, der ikke automatisk bliver opdateret, kan det være nødvendigt at slette sin browsercache (en midlertidig hukommelse i browseren). Søg på nettet, hvordan du sletter browsercache i netop din browser og browserversion.

Efter testningen

Godkendelse af testresultat: Efter testningen kan testvejlederen finde deltagerens resultater i testvejledermodul (se punktet 'Elevsiden' i vejledningen til testvejledermodul). Inden der kan dannes en testrapport, skal testvejlederen angive deltagerens uddannelsesniveau (se bilag 2) og godkende testsituationen. Det er kun den testvejleder, der har stået for testningen, der må godkende testsituationen. Testen må kun godkendes, hvis testningen er forløbet som beskrevet i denne vejledning. For at godkende et resultat skal testvejlederen være sikker på, at deltagerens resultat er retvisende, dvs. at resultatet afspejler deltagerens færdigheder. Deltageren skal have arbejdet koncentreret og selvstændigt med testen og have forsøgt at løse opgaverne.

Testsituationen kan *ikke* godkendes, hvis testdeltageren ikke har gjort et reelt forsøg på at løse langt størstedelen af de opgaver, der er blevet stillet. Det kan fx være, at deltageren har forsøgt at blive hurtigt færdig ved at klikke sig igennem deltestens opgaver uden at læse svarmulighederne eller har klikket tilfældigt på svarmuligheder uden at forsøge at finde det rigtige svar. Testen kan heller ikke godkendes, hvis testdeltageren er urutineret i brugen af musen og derfor får valgt et forkert svar én eller flere gange i løbet af testningen, eller hvis testdeltageren har modtaget hjælp ud over det, som er beskrevet i retningslinjerne i vejledningen. Det er derfor vigtigt, at testvejleder observerer testdeltageren undervejs i testningen og benytter disse observationer i sin vurdering af, om testresultatet kan godkendes.

Der skal i visse situationer udvises et skøn. Testresultatet kan godt godkendes, hvis en deltager har arbejdet koncentreret det meste af tiden, men til sidst giver op, fordi det er for svært. Men hvis deltageren af andre grunde begynder at svare tilfældigt undervejs, fx pga. kedsomhed eller uro i lokalet, så skal testen ikke godkendes.

Hvis testen *ikke* godkendes, skal testvejlederen trykke på "tag ny test" ud for deltagerens navn i elevoversigten, så besvarelsen slettes. Det er vigtigt, at upålidelige besvarelser slettes med det samme. Hvis testen ikke blev godkendt, kan man forsøge at gennemføre en ny test på et senere tidspunkt. Hvis deltageren har set opgaverne, er det vigtigt, at der går ca. en måned, inden man forsøger igen.

Når testsituationen er overstået, er det vigtigt, at testvejleder logger ud af testvejledermodul og lukker browservinduet. Testvejleder skal ligeledes sikre, at testdeltagerens browser lukkes efter gennemførelse af testen.

7. Support og kontaktoplysninger

Henvendelser vedrørende UNI-login

Styrelsen for It og Lærings administrationssupport

Tlf. 3587 8550

E-mail: support@stil.dk

Henvendelser vedrørende Ordblindetesten på folkeskoleområdet

Christina Staalgaard og Trine Nobelius

Undervisningsministeriet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Center for Udgående Kvalitetsarbejde

Frederiksholms Kanal 26, 1220 København K

Tlf.: 4120 9309 (Christina Staalgaard)

Tlf.: 2528 4887 (Trine Nobelius)

E-mail: ordblindetest@uvm.dk

Henvendelser vedrørende Ordblindetesten på ungdomsuddannelser, videregående uddannelser, frie grund- og kostskoler og AMU

Stina Kjær Madsen

Undervisningsministeriet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Kontor for SPS

Frederiksholms Kanal 25, 1220 København K

Tlf.: 3392 5758

E-mail: sps@ktst.dk

Henvendelser vedrørende Ordblindetesten på OBU

Irene Holse

Undervisningsministeriet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Kontor for Voksenuddannelse og Overgange

Frederiksholms Kanal 25, 1220 København K

Tlf.: 2565 9222

E-mail: irene.holse@stukuvvm.dk

Systemarbejde

Torsdage fra kl. 16.00-17.00 kan der være systemarbejde.

Ordblindetesten kan derfor være ude af drift, eller der kan opleves driftsforstyrrelser.

Advisering om driftsinformation om UNI-login og Ordblindetesten

1. Gå ind på <http://www.driftsinfo.uni-c.dk>
2. Klik på "Log på med UNI-login" og anvend dit UNI-login til at logge på (bemærk at du ikke skal anvende NemID).

3. Klik på "Tilmeld" for at vælge de tjenester/systemer, som du vil adviseres om.
4. Klik på "Redigér" og derefter "Vælg tjenester".
5. Nu kan du vælge "Ordblindetesten" og "UNI-login" (begge dele er relevante ift. anvendelse af Ordblindetesten). Klik efterfølgende på "Gem".
6. Afslutningsvis skal du indtaste dit mobilnummer og/eller den mailadresse, som du gerne vil adviseres på. Dette gør du ved at klikke på "Personlig profil" (mailadresse(r) kan indtastes i boksen ud for "CC indmeldinger". Husk at klikke på "Gem".
7. Du bør nu modtage adviseringer om systemfejl mv. omkring Ordblindetesten og UNI-login via e-mail og/eller sms.

Referencer

- Arnbak, E. & Petersen, D. K. (2017). It og Ordblindhed – en undersøgelse af it-støtte til ordblinde elever på mellemtrinnet. Undervisningsministeriet <http://www.emu.dk/modul/it-og-ordblindhed>
- Ordblindetestkonsortiet (2014). *Teknisk Rapport om Ordblindetesten*. Center for Læseforskning, Københavns Universitet, og Skoleforskningsprogrammet, IUP, Aarhus Universitet. <https://ordblindetest.nu/vejleder/dokumenter.jsp>
- Elbro, C. (2012). Den helt entydige ordblindetest. Ordblindhed i teori og praksis. In L. Pøhler (Ed.), *Dysleksi - en fælles nordisk udfordring* (pp. 11-21). København: Landsforeningen af Læsepædagoger.
- Gellert, A. S. (2001). Vejledning til visitation af voksne med dansk som andetsprog til ordblindeundervisning. Undervisningsministeriet. [http://laes.hum.ku.dk/ansatte/?pure=da%2Fpublications%2Fvejledning-til-visitacion-af-voksne-med-dansk-som-andetsprog-til-ordblindeundervisning\(c94cc6b6-c1fa-43ed-aa90-e34891bbd5cc\).html](http://laes.hum.ku.dk/ansatte/?pure=da%2Fpublications%2Fvejledning-til-visitacion-af-voksne-med-dansk-som-andetsprog-til-ordblindeundervisning(c94cc6b6-c1fa-43ed-aa90-e34891bbd5cc).html)
- Lyon, G. R., Shaywitz, S. E., & Shaywitz, B. A. (2003). A definition of dyslexia. *Annals of Dyslexia*, 53, 1-14.

Bilag 1 Tærskelværdier for forskellige uddannelser

Udd.-trin	8 % laveste	20 % laveste
9.klasse	81	88
hhx, htx og eux	84	91
Eud	70	79
stx, hf	82	90
Kvu	76	85
Mvu	81	89
Lvu	88	95

Tabel 2. Tærskelværdier (percentiler) kan give en fornemmelse af de forskellige niveauer i udnyttelse af skriftens lydprincip (fonologisk kodning) på forskellige uddannelsesniveauer. Det er værdierne i 9. klasse, der bruges fra og med 9. klasse.

Bilag 2 Uddannelsesniveauer, som Ordblindetesten dækker

- Grundskole
 - 3. kl.
 - 4. kl.
 - 5. kl.
 - 6. kl.
 - 7. kl.
 - 8. kl.
 - 9. kl.
 - 10. kl.
- Gymnasial uddannelse
- Erhvervsuddannelse
- Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse
- Produktionsskole
- Anden ungdomsuddannelse
- Kort videregående uddannelse
- Mellemlang videregående uddannelse
- Lang videregående uddannelse
- AMU
- OBU

Bilag 3 Eksempel på forældrebreve, grundskole

_____ læsning og stavning

Vi oplever, at _____ har det svært med at læsning og stavning i skolen. _____ ligger lavt på de læse- og stavetests, vi har taget på klassen, og når vi ser nærmere på de læse- og stavefejl, som _____ laver, så synes vi, det kunne tyde på, at _____ måske er ordblind. Derfor vil vi gerne tilbyde at lade jeres barn prøve den tværgående ordblindetest (Ordblindetesten). Så kan vi bedre give _____ den helt rigtige læse- og staveundervisning og støtte til at klare hverdagens læse- og skriveopgaver.

Hvad er ordblindhed?

Ordblindhed er store vanskeligheder med at læse og skrive ord. Vanskelighederne er især tydelige ved ord, man ikke har set eller skrevet før. Ordblinde elever har særlige vanskeligheder med at forbinde bogstaver med lyde, og det medfører en usikker og ofte langsom læsning og stavning. Disse vanskeligheder med ordene gør det ofte svært at forstå og huske indholdet af tekster. Ordblindhed er en delvis arvelig læse- og skrivevanskelighed, men den rammer ikke alle i en familie. Ordblinde elever kan støttes med særlig tilrettelagt læse- og skriveundervisning. Og nogle af problemerne med læsning og skrivning i skolen kan mindskes, hvis ordblinde elever lærer at bruge it-støtte.

Ordblindvanskeligheder forsvinder ikke altid helt. Det kan give problemer, når kravene til læsning og skrivning stiger i en senere uddannelse eller job. Så kan den ordblinde person igen have behov for læseundervisning og støtte til at klare hverdagens læse- og skrivekrav.

Hvad indeholder Ordblindetesten?

Ordblindetest er en elektronisk test af ordblindhed. Testen har tre delopgaver, hvoraf de to undersøger om deltageren kan læse ved at give bogstaverne lyde og stave ved at give lydene bogstaver. Alle ord i testen er nye ord deltageren ikke har set eller hørt før (non-ord som eksempelvis 'kulf').

Den tredje delopgave undersøger, om deltageren kender meget almindelige danske ord. Den er bare med for at sikre, at man ikke forveksler et eventuelt begrænset ordforråd med ordblindhed.

Hvad skal der ske, før barnet testes med Ordblindetesten?

Før jeres barn kan testes med Ordblindetesten, skal I give jeres tilladelse til, at barnet testes. Det sker ved, at I underskriver bemyndigelseserklæringen på næste side. Når I underskriver denne bemyndigelseserklæring, kan barnet testes med Ordblindetesten. Resultatet af testningen vil blive gemt i 15 år, så man ikke behøver at teste igen i forbindelse med skoleskift eller start på en ungdomsuddannelse.

Vi håber, at I vil tillade, at vi tester jeres barn med Ordblindetesten. Hvis I har spørgsmål, så kontakt os endelig.